

LAIKMETS

Nr. 19

1943. g.

7. maijā

RM 0,30

Leonardo da Vinči skola - Lita madonna

MĀTE UN ĢIMENE TOTĀLAJĀ KARĀ

Kāla tautas nākotnei

Pirms nedaudz gadiem pie mums ieveda mātes dienu kā svinamu dienu, tāpat kā to dara citās tautās un zemēs. Vēlāk šo dienu pārdēvēja par ģimenes dienu.

Šādi pārdēvēšanai tomēr nebija pietiekama pamata. Gan ar to gribēja izcelt ģimenes nozīmi, bet aizmīrsa vai neizprata, ka māte stāv ģimenes centrā. Viņa ir un paliek ģimenes kopēja un sargātāja. Viņa ir, kā mūsu senči sacīja — „uguntiņa”. Kad māte aiziet mūžībā, tad „izdziest istabiņa”. Viņa līdzinās saulei, kas silda. Ja mātes vairs nav, tad nav vairs sildītājas.

Pieminot māti, mēs līdz ar to pieskaņamies ģimenei. Mēs visur redzam, ka ģimene sabrūk, kad mātes nav. Citādi tas ir, ja tēva nav, ja viņš aiziet karā, tāpat, ja dēls atstāj mājas un visi ģimenes locekļi izkliet. Māte, tos izvadīdama ar lūgšanām un svētību, paliek atpakaļ un gaida visus atgriežamies mājās.

Mēs pārdzīvojam totālu karu, kurā iekļaujas visi valsts iedzīvotāji. Tas ir nesaudzīgs, tas prasa upurus pēc upuriem, atraudams ģimenei to, kas tai pieder. Zēl un sāpīgi, ka Dievs tā lem, bet svēts ir pienākums pret tautu un tēvzemi. To saprot māte, kaut sirds tai saņņaudzas un asaras list pār vaigiem, kad jāziedo dārgākais šai pasaulē — bērnu dzīvība.

Mātes mīlestība ir cildināta visos laikos. Viņas pašizliedzība ir vienmēr aprīnota, tā līdzinās kaņavīra varonībai. Mums nav cēlāka tikumiska piemēra kā mātes un kaņavīra uzupurēšanās. Māte, kas savus bērnus audzina pašizliedzībā un drošsirdībā, visvairāk kalpo savai tēvijai. Viņa kopj un stiprina tautā varoņgaru un ar to apliecina savu dziļo patriotismu un tautas lepnumu.

Saites, kas mūs vieno ar tēvzemi, stāv sakarā ar mūsu dzimto vietu, kur mūsu šūpulis kārts. Lai kur mēs ejam, vienmēr domājam par to pašu vietu, kur mēs dzimuši un auguši, un kur māte mūs sildījusi ar savu svēto mīlu. Tādēļ tēva mājas vienmēr simbolizē mūsu tēvu zemi.

Tautiskā apziņa, kas izraisās un izaug lielākā vai mazākā mērā no ģimenes, sakņojas garīgajos spēkos. Valoda, ticība un senču mantojums saista mūs kā locekļus savā starpā. Mēs dzīvojam savā zemē un strādājam, lai mums visiem būtu labi. Šeit mēs arī gribam palikt un mirt par to, ja vajadzīgs, jo šeit ir mūsu senču sviedri lieti un asinis slacītas. Kā ģimenē, tā savā tautā mēs visi piederam kopā. Tādēļ mēs dziedam:

„Šie kauli, šī miesa,
Šis gars un šī sirds
Ir tēvu zemes tiesa,
Kamēr šī saule mirdz.”

Šai dienā, kad mēs domās kavējamies pie dzimtās sētas, lai atceramies savu mīlo māti, tāpat kā viņa atceras savus bērnus, sevišķi dēlu, kas tālu frontē! Tie, kas aizmirst savu māti un dižojas ar nacionālismu, paši sevi pievīl. Kopsim un audzināsim mūsu jaunatnē cieņu un mīlestību pret māti, kas ir tautas galvenais pamats! Tā mēs stiprināsim savas ģimenes un tautas saites.

Dr. V. Sanders.

Katras ģimenes dienas pamatā, ko jau kopš daudziem gadiem rīko Latvijā, ir rūpes par mūsu bērniem, par tautas dzīvā spēka pieaugumu un līdz ar to par visas tautas nākotni. Katra tauta dzīvo tik ilgi, cik ilgi viņai ir griba dzīvot un vairoties. Bet latviešu tautas liktenis aizvien vairāk nonāk strupceļā, jo tai dabiskais pieaugums nepārtraukti krīt. Klausu laikos, kad bieži vien vajadzēja pārtikt no pelavu maizes, mūsu tēvutēvi izaudzināja 6—10 un pat 12 bērnu pulciņus. Laikmetā no 1897.—1903. gadam uz katriem 1000 iedzīvotājiem gadā dzima vairāk nekā mira caurmērā 10,2 personas, bet laikā starp 1931.—1935. gadu, kad iedzīvotāju labklājības līmenis kāpa aizvien augstāk, šis caurmēra pieaugums bija noslīdējis līdz 4,4. Lielus robusus latviešu tautas dzīvajā miesā iecirta pirmais pasaules karš, pēc kura latviešu tautai iztrūka 400.000 cilvēku vislabākajos spēka gados (no 20—40 g.), bet bērnu bija piedzimis par ceturtdaļmiljonu mazāk, nekā tas būtu bijis normālos apstākļos. Šie robi liek sevi sajūst tagad, un tos sajūtīsim vēl ilgus gadus. Arī tie vairāk nekā 50% vīriešu, kas 20—40 gadu vecumā nav precējušies, tautas dzīvā spēka pieaugumu nesekmē. Bolševiku varas gads no latviešu vidus izrāva atkal ap 50.000 tautas locekļu, vairumu labākajos spēka gados. Kā bolševiki būtu drīzā laikā iznīcinājuši mūsu tautas labāko daļu, tā viņi būtu sagrāvuši arī tautas morāli un īpaši ģimenes dzīvi.

Pēc bolševiku padzišanas atmodinātā tautas kvēlā griba dzīvot izpaužas jūtāmā dzimstības pieaugumā. Tomēr grūtāku dzīves apstākļu dēļ pieaugusi arī mirstība, un tautas dabiskais pieaugums noslīdējis jau līdz 3,4 uz 1000 iedzīvotājiem. Mums ir vesela virkne pilsētu — Cēsis, Rīgas jūrmala, Grobiņa, Aizpute, Ventspils, Talsi, Jaunjelgava — kur pēdējos trīs gados vairāk miruši, nekā dzimuši. Arī 25 pagastos, visvairāk Cēsu un Madonas apriņķī, mirstība jau 3 gadus pārsniedz dzimstību. Šie kailie skaitļi ir spilgtākā liecība, ka latviešu tauta lēnām iet pretim izmiršanai, jo caurmēra pieaugums — 3 uz 1000 — tautu praktiski pavairojot nevar. Tādēļ katru gadu ģimenes dienās atskan neatlaidīgākie aicinājumi sargāt un kopt ģimeni, šo tautas stiprumu un nemirstības avotu.

Arī šogad pirmais un galvenais aicinājums ir rūpēties par ģimenes pieaugumu, jo bērni ir katras ģimenes mērķis un kodols, kas dod tai vajadzīgo satvaru. Mēdz atrunāties ar kara laika grūtībām, ka bērnus

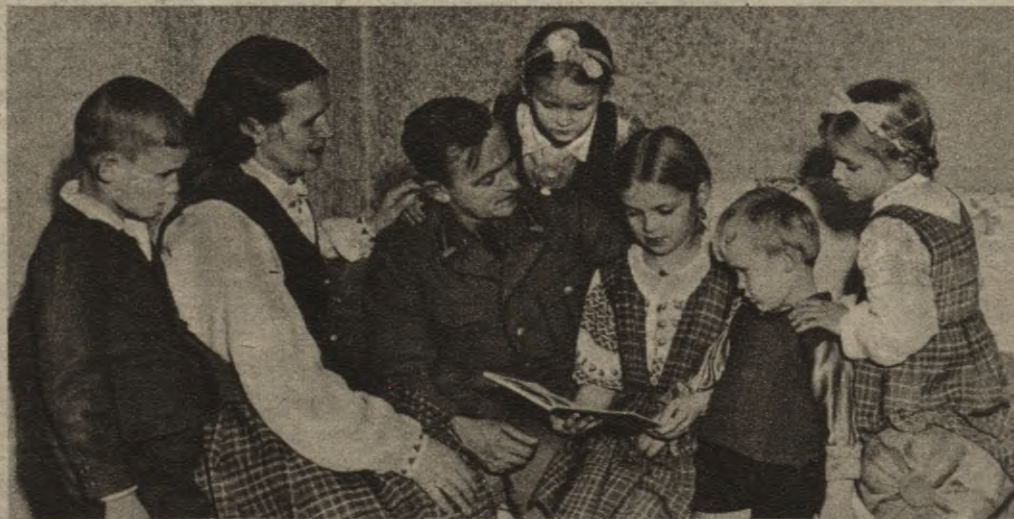
grūti izaudzināt. Bet bērni ir dzimuši un izauguši veselīgi arī vēl daudz grūtākos apstākļos, pie kam katra jauna dzīvība nāk pasaulē ar savu laimi un svētību. Arī tos desmitus tūkstošus ģimeņu, kas pieaugumu devušas pēdējos gados, nav iebaidījušas ne kara laika grūtības, ne ierobežojumi.

Otrs svarīgais aicinājums šogad ģimenes dienās skan: turiet stiprus ģimenes morālos pamatus! Te sava pozitīvā nostāja un rakstura krietnums jāparāda ģimenes pavarda siltuma sargātājam — latviešu sievietei. Dienās, kad tēvi, vīri, brāļi un dēli ziedo savas asinis un dzīvību uz labākas, drošākas nākotnes altāra, lai nebūtu vairs sievietes, kas nav cienīga nest godīgas mātes vārda un kam jāatņem bērnu audzināšanas tiesības.

Tiesa, šis laiks nav viegls, īpaši vairāk bērnu mātēm, kam gādniekus nolaupījuši bolševiku necilvēcība, kam vīri stājušies cīnītāju rindās vai iesaistījušies karā nepieciešamā darbā citur. Tomēr nav grūtību, ko nevarētu pārvarēt, ja vēl talkā nāk plašākā sabiedrība. Gādība par brīvprātīgo kaņavīru ģimēnēm izvērstā tik plašā mērogā, ka katrai no tām, kam varbūt vēl nebūtu savu krusttēvu, vienmēr iespējams saņemt nepieciešamo morālo un materiālo atbalstu. Par bolševiku nogalināto un aizvesto ģimēnēm, tāpat par mazzurīgām daudz bērnu ģimēnēm rūpējas Tautas palīdzība, kuņas aizgādībā esošo bērnu skaits sasniedz 10.000. Darbā iesaistītās ģimenes sievietes savus lolojumus pa dienu var nodot vienā no daudzajiem, labi iekārtotajiem Rīgas vai provinces pilsētu bērnu dārzkiem. Katra māte, kam šais laiks pietrūkst padoma savu bērnu audzināšanai, var to iegūt TP veselības kopšanas punktā, ko pag. gadā apmeklējušas 56.000 mātes vai bērni vairāk nekā 250.000 reizes. Tautas palīdzība organizē izpalīgus un krusttēvus mazturīgākām daudz bērnu ģimēnēm, lai varētu tām sniegt ja ne materiālu, tad morālu palīdzību. Šovasar laukos dosies ne tikai 14 g. un vecāki jaunieši kā izpalīgi, bet sabiedriskās iestādes centīsies novietot laukos mātes ar jaunākiem bērniem, lai tie tur svaigā gaisā uzkrātu spēkus nākamajai ziemei. Tiek darīts viss iespējamais, lai arī tagadējos kara apstākļos bērni sajūstu mazāk trūkuma un izaugtu par miesā un garā spēcīgiem latviešu tautas locekļiem.

J. M.

Ģimenes sirsnībā pavādīti atvaļinājuma brīži frontes kaņavīram dod spēkus turpmākām cīņām.

ANGLIJAS LIEKULĪBA

Mums ir ļaudis, kas līdz šim nekā nav mācījušies un negrib mācīties. Tie savā aklumā neatjēdzas un neievēro, kādos apstākļos mēs dzīvojam. Viņi aizvien iedomājas, ka Anglija ir mazo tautu draugs. Viss tas, ko mēs tagad zinām par Anglijas izturēšanos, proti, — ka tā piekāpusies boļševiku priekšā un nodevusi resp. pārdevusi mazās tautas, viņiem nav vēl pietiekams pamats revīdēt savus maldīgos uzskatus. Viņi joprojām iedomājas, ka angļi ir kaut kādā veidā stiprāki par boļševikiem un spēš tos istā brīdī pierunāt atteikties no saviem istajiem nodomiem — radīt pasaules revolūcijas ugunsgrēku.

Jāatceras līdzšinējā Anglijas politika pēdējos 25 gados, lai secinātu, cik naivs ir mūsu māju uzskats. Kad 1917. gadā iesākās cīņa pret boļševismu, tad angļi gan no vienas puses izlikās, ka atbalsta šo cīņu, bet no otras puses vienmēr un visur atrāva savu atbalstu. Tas pats notika arī mūsu zemē. Pēc Latvijas nodibināšanas 1918. gadā Rīgā iebrauca angļu kuģi. Daudzi par to priecājās un jutās droši, ka nu no boļševisma briesmām būs pasargāti. Bet tikko pagaidvaldība atstāja Rīgu un vācu karaspēks atkāpās, kam uz pēdām sekoja boļševiki, angļu kuģi steigīgi vien pazuda. Tā bija pirmā lielā vilšanās tiem, kas palāvās uz angļu palīdzību.

Kā zināms, Latvijas pastāvēšanas laikā valdība vienmēr pieslēdzās angļu orientācijai. Visa mūsu politika pamatojās uz angļu atbalstu un labvēlību. Arī saimniecības dzīve bija atkarīga īpaši no Anglijas. Tā tik nodibinājās cieši sakari ar angļu imperiju, no kuŗas sagaidīja mūsu bijušās valsts drošību. Bet izrādījās, ka atkal nācās piedzīvot jaunu vilšanos. Boļševikiem iebrūkot Latvijā, nekāda palīdzība un pat neviens protests nenāca no angļu puses.

Pagātne mums diezgan skaidri rāda, cik aplama bija mūsu politika.

Mums vienreiz par visām reizēm atklāti jāsaka, ka Anglija vienmēr raudzījās uz mazajām tautām kā uz izmantošanas objektu. Tās vienmēr tai bijušas tikai šaha figūras, ko tā bīdīja pēc patikas. Tā vienmēr centās mūs sarīdīt pret vāciešiem; sekas bija tās, ka 20 gadus mūsu tautu audzināja neuzticībā un naidā pret visu vācisko.

Mūsu politiķi un diplomāti tik tālu bija pieslējušies angļu agitācijai un propagandai, ka neapzinājās, kā tos vilj un krāpj. Viņiem kā konsuliem vajadzēja būt nomodā par savu tēvzemi. Rodas jautājums: kas nezināja angļu divkosību un liekulību? Tā jau vienā ziņā ir pazīstama lieta, ka angļi izceļas savā laikā attiecināja uz angļiem tos pašus vārdus, ar ko žīdi negudri lepojas „Good's chosen people”. (Dieva izredzēta tauta). Izejot no šīs iedomas, viņi, tāpat kā žīdi, tic, ka viņu uzdevums ir nostāties visu tautu priekšgalā un valdīt par tām. Si ticība, labāk sakot, šī teonija radīja angļu imperiālismu.

Tā kļūst saprotams, ka angļiem citas tautas kā tādas, viņu eksistence un labklājība ne mazākā mērā neinteresē. Viņiem pilnīgi vienaldzīgs to liktenis. Tādēļ nav nemaz jābrīnās, ka viņi var atdot mūsu zemi un tāpat citas mazo tautu zemes boļševikiem aprišanai kā gardu kumosu.

Protams, varētu pielaist domu, ka varbūt viņi to labprāt nedarītu, ja viņi nebūtu spiesti. Viņiem taču jāsamaksā boļševikiem par to asiņošanu. Viņiem jāakceptē Stalīna prasības un tādēļ jāupurē pat visa Eiropa. Var iedomāties, kas notiek ar vācisko imperiju, kad tā spiesta boļševiku priekšā kapitulēt un klanīties viņu elkiem! Tik tālu tai jāpazemojas, ka tā aizmirst savu godu un lepnumu.

Kā zināms, angļi iesāka karu Polijas dēļ. Viņi solījās to aizstāvēt. Pēc tam, kad to sakāva, viņi solījās par to cīnīties un no jauna to uzcelt.

Krievu tautas jūgs lai ir brīdinājums visām citām tautām.

Šie solījumi, kam poļi uzticējās, palika par tukšiem vārdiem. Ja agrāk viņi to nesaprata un jūsmoja par angļu palīdzību, tad tagad viņiem uznākušas pagāras. Tas notika sakarā ar nupat atklātajām boļševiku drausmu pilnām masu slepkavībām Katinas mežā. Poļu emigranti ar ģen. Sikorski priekšgalā sāka prasīt no angļiem noteiktu nostāju pret boļševikiem šai jautājumā. Maskava uz tādu soli reaģēja, pārtraucot sakarus ar poļu emigrāciju, bet angļiem nebija ko atbildēt. Viņiem pat nebija ko nosarkt par to, ka savā liekulībā metušies boļševiku skāvienos.

Vēl vairāk — Kenterbērijas arhiebīskaps atļauj ienest baznīcā sarkano karogu un lūdz Dievu par Stalīnu un padomjarmiju, aicinādams atbalstīt tos, kas ir istie „kultūras nesēji” un „Eiropas atpestītāji”. Jāatzīst, ka šā augstākā virsragana rīcībā angļu liekulība (canta) sasniedz savu kulmināciju. Nav taču ne mazākā mērā ticams, ka šis augstais priesteris nezinātu, kā boļševiki rikojušies ar baznīcām un garīdzniekiem padomijā.

Interesanti, ka uz šādu liekulību arī boļševiki atbildējuši ar tādu pašu liekulību, pateikdamies par dievlūgšanu. Skaidra lieta, ka Stalīns spēlē komēdiju, ja tas viņam vajadzīgs. Mēs zinām, ka viņš izmanto un prot izmantot visus līdzekļus, lai panāktu savus nolūkus.

Ja būs vajadzīgs, viņš parādīs visai pasaulei, ka boļševiki atgriezušies pie Dieva, un pavēlēs popiem par to sludināt baznīcās.

Vispār jāsaka, ka angļu izturēšanās ir pietiekami noskaidrota. Pēc tās mēs varam secināt, kas mums no viņiem gaidāms, proti — boļševiku režīms, jo mēs un mūsu zeme ir ar līgumu nodoti Stalīnam. Tikai naīvi ļautīpi var citādi domāt un ko citu gaidīt. Ja vācu karapulki nenoturētu boļševiku vilni, tad neviens spēks mūs un mūsu zemi vairs nevarētu glābt. Tas mums jāiegaumē. Angļi ar boļševikiem ir tā sadziedājušies, ka nevar vairs patstāvīgi rīkoties. Viņi saukuši šos velnišķīgos garus un uzrīdījuši tos Eiropai.

Dr. V. Sanders.

ATLANTIJAS VALNIS

Tikko Tota organizācijas vīri beiguši izbūvēt jaunu lielgabala novietni, kad jau pirmais šāviņš aizdrāžas pāri kanālim.

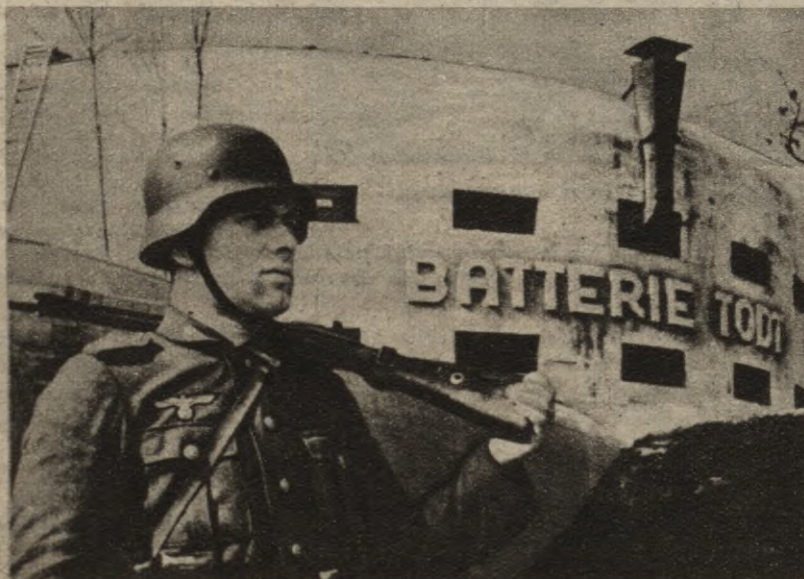
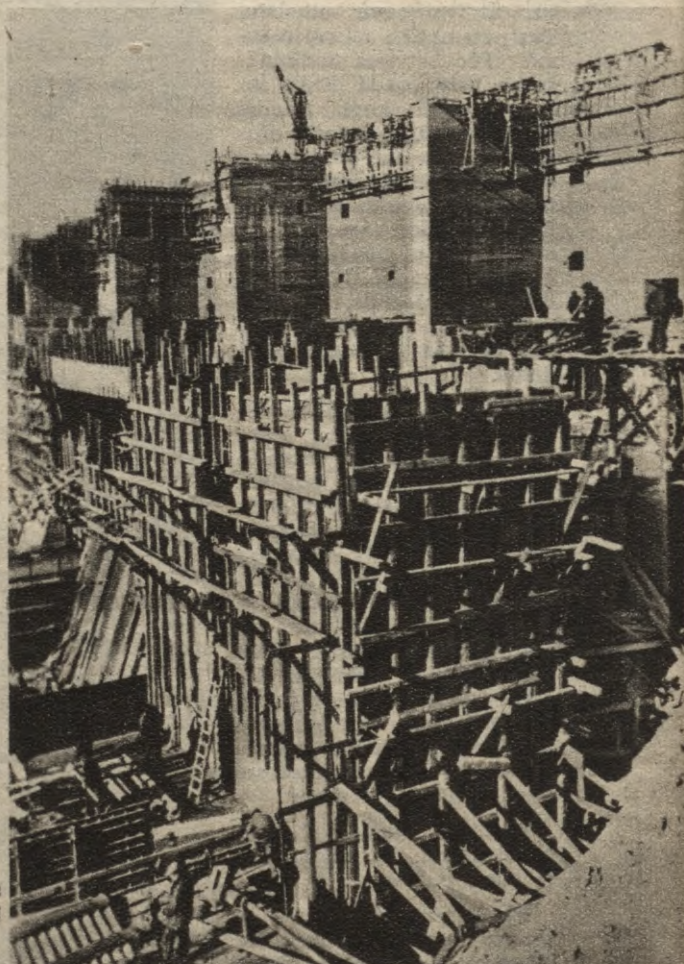
Tā top jauns zemūdeņu bunkurs. Cik sīks izskatās cilvēks, salīdzinot ar viņa radītajām betona celtnēm!

1940. gada maijā un jūnijā vācu bruņotie spēki nostājās Eiropas sardzē pie Atlantijas okeana. Kaņavīriem uz pēdām sekoja Tota (Todt) organizācija (OT vīri), un tūlīt sākās Eiropas rietumu piekrastes nocietinājumu izbūve, kas turpinās vēl tagad. 1942. g. marta beigās un augustā angļi mēģināja iebrukt Eiropas kontinentā pie Sennazēras un Djepeš. Šie iebrukumi bija ļoti izplānoti un pamatīgi sagatavoti, bet beidzās pilnīgi bez panākumiem. Eiropu sargāja Atlantijas valnis, kā dēvē varenā nocietinājumu sistēmu, kas izveidota Eiropas rietumos no Nordkapa līdz Vidusjūrai. Toreiz būves vēl nebija pabeigtas. Šā gada laikā daudz kas vairāk paveikts. Eiropas žurnālisti nesen varēja vērot Atlantijas valni tagadējā izskatā, un viņu atsauksmes ir vienprātīgas: Eiropa kļuvusi par neieņemamu cietoksni! Visās piekrastes vietās, kur dabas apstākļi kaut cik pieļauj desanta mēģinājumus, kilometriem stiepjas tanku aizsprostojuma mūri. Cits aiz cita rēgojas milzīgi dzelzs betona bunkuri. To ir neskaitāmi tūkstoši. Varenās betona lizdās slēpjas tālšāvēju lielgabalu baterijas, zenīrtillerija un ložmetēji ar dažādajām palīgierīcēm: starmešiem, tālummērītājiem, skaņu uztvērējiem u. t. t. Būves pirmā vadītāja Tota vārdā nosauktās baterijas pārvalda Lamanša kanāli un draģā Anglijas krastus. Bunkuriem pēc vajadzības sniedz atbalstu arī milzīgie dzelzceļu tālšāvēji, kas tuvā aizmugurē virzās pa speciāli izbūvētiem pievedceļiem. Slaveno peldvietu liedāgu, kur kādreiz kavējās visas pasaules aristokrāti un miljonāri, tagad klāj dzeloņstieplu režģi un pārvalda sargposteņu modrais skats. Turpat nesagraujamos bunkuros izbūvētas kaņavīru mītnes, štābu telpas, municijas un pārtikas noliktavas, ko apkalpo kustīgie sliežu trulīši. Bunkuri, tanku grāvji, dzeloņstieplu žogi aizsargā arī visus ceļus, kas ved zemes iekšienē. Tāpat nodrošinātas tās vietas,

Viens no daudzajiem Atlantijas vaļņa „Tota bateriju” tālšāvēju lielgabalu bunkuriem ar modro sargposteni.

Agrākajās peldvietu pastaigas vietās gar Atlantijas krastu OT vīri uzcēlušī dzeloņstieplu žogus un bunkurus.

kur varētu sagaidīt ienaidnieka izplētni lēcējus, vai mēģināt izsēdināt gaisa desantus. Bunkuri izbūvēti vairākās kārtās, radot platu nocietinājuma joslu. Visas ostas un zemūdeņu bāzes, kas arī ierīkotas zem biežām betona segām, ar pastiprinātiem jūras cietokšņu fortiem un spēcīgām baterijām, pārvērstas par patstāvīgiem atbalsta punktiem. 1938. un 1939. gadā, būvējot Rietumu valni, kas stiepjas no Ziemeļjūras līdz Šveicei, patērēja 370.000 kub. m betona mēnesī, bet Atlantijas vaļņa būvdarbi kaut cik apšēami, vismaz trīskāršojot toreizējos skaitļus. Lielākā daļa toreizējo būvētāju tagad cīnās frontē, bet viņu vietā vācu inženieru vadībā darbā stājušies sabiedroto tautu strādnieki. Atlantijas valnis nodrošina Eiropu pret visiem iebrukējiem no rietumiem. Kļ.

Uzp.: „Weltbild” — 2,
„Scherl” — 2.

senām semītu kultūras tautām šo spēju trūcis. Žīdi, piemēram, kas vispār izturas nežēlīgi pret visiem dzīvniekiem, zirgu nekad nav cienījuši. Viņu nacionālā bagātībā, līdz ar svešām tautām atņemto zeltu, porfiru un dārgakmeņiem, ietilpa gan vērsi, aitas, kazas, kamieļi un ēzeļi, bet ne zirgs. Tais laikos izraēļa dižvīri, līdzīgi ēģiptiešiem, jāja tikai uz ēzeļiem.

Mozus savos priekšrakstos žīdiem aizliedz audzēt zirgus. Otrs liels jūdu tautas likteņu vadītājs Jozuass ieteic saviem ciltsbrāļiem, kad tos satriec sīriešu ķēniņu pārspēks, sakropļot visus zirgus un sadedzināt visus kara ratus, ko tie šai cīņā iegūst. To viņam, Jozuasam, līcis pateikt izraēļa bērniem pats Jehova. Izpildot šo pavēli, visiem no ienaidnieka iegūtajiem zirgiem žīdi

Ists kaņavīrs gādā vispirms par saviem zirgiem, kam pavasara dubjainajos ceļos nācies ar pilnu krūti likties vērzelēs, velkot smagos apgādes un municijas vezumus.

Boļševiki alkāpjoties neželē ne padomjarmiešus, ne zirgus, pametot tos savam liktenim.

Pa tādiem staigiem ceļiem brašajiem bērniem diendienā jā mēro lieli attālumi.

pārgrieza kāju dzīslas. Pat jūdu valsts ziedu laikos žīdu ķēniņš Zālamans cienīja zirgu tikai kā ienesīgu preci tirdzniecībā ar ēģiptiešiem.

Islama celmlauzis Muhameds bija citos uzskatos par zirgu noderību un vērtību. Viņš zirga kultu saistīja pat ar reliģiju, nosakot ka: „Arabam zirgs jā mīl kā pašam sava sirds un zirga uzturam jā upurē pat sava bērna barība.” Laupījumu sadalot, zirgs dabūja divas trešdaļas. Un tālab arī nav brīnums, ka zem arabu zirgu pakaviem savā laikā nodimdēja puse Eiropas.

Tagadējā kara milzīgā mehanizācija stipri atvieglo visas kara operācijas, kas savienotas ar pārvietošanos, sevišķi transportu. Bet zirgu galīgi tomēr nevar aizstāt nekādi satiksmes līdzekļi. V. A.

Zirgs — karavīra draugs

Vairāk nekā 4000 gadu, kas aptver kara vēsturi, zirgs aizvien bijis karavīram neaizstājams palīgs un draugs kauju laukos.

Nav neviena cita dzīvnieka, kas savu fizisko un psihisko īpašību ziņā spētu kaut aplūveni sacensties ar zirgu. Zirgs savas ķermeņa uzbūves ziņā ir ideāli piemērots jāšanai pat visnelabvēlīgākās apstākļos. Viņš ir spēcīgs, izturīgs, nebaidās kara trokšņa, bet par visām lietām — sapratīgs un uzticams draugs. Savu maizes devēju zirgs pazīst jau pa gabalu. No viņa balss niansēm zirgs nojauš nevien sava kunga pavēles, bet arī viņa garastāvokli. Ar saviem instinktiem, kas ir smalkāki nekā cilvēkam, zirgs nereti palīdzējis dažam labam karavīram izsargāties no briesmām.

Zirgs aizvien, bet jo sevišķi senākos laikos, bijis kā katra atsevišķa cilvēka, tā arī tautas kopības kareiviskā gara modinātājs. Daudzām senām tautām zirgs palīdzējis tālu paust varu un līdz ar to sasniegt augstu kultūru. Tomēr tikai tās tautas spējušas saglabāt šos savus ārkārtīgos panākumus un nodot tos tālāk pasaulei resp. citām tautām, kas pratušas savu sākumā neapvaldīto kareiviskumu izkopt, padarīt par cēlu tautas rakstura īpašību un kultūras vērtību sargātāju. Vēsture mūs māca, ka

Kalnainos apvidos, kur cīnītājiem jāplegādā municija pozīcijām, bet zirgiem grūti vilkt, kaņavīri nāk palīgā vilkt smagos vezumus kalnā, kā šie to dara brašie kroatu zēni.

Uzn.: Hofmaņa (2), Šerla (1), „Weltbild” (1).

LATVIEŠU KAĶAVĪRI DARBĀ UN ATPŪTĀ

Tikai nedaudzas nedēļas pagājušas, kopš tūkstoši latviešu jaunekļu uzvilka karavīra tērpu, lai stātos vācu bruņoto spēku izpalīgu rindās. Šai isajā laikā viņi kļuvuši jau par īstiem karavīriem, ieguvuši tīri militāru stāju un ieauguši militārā disciplīnā. Raugoties šajos jauniešos, kas tagad austrumos līdz ar saviem vācu biedriem veic savu karavīra pienākumu, nemaz nevar iedomāties, kā vēl priekš īsa laika viņi valkājuši privātus tērpus.

Karavīra gaitas, vienalga, vai tās būtu tiešā frontē, vai tās aizmugurē, rūda jauniešus par vīriem un jauneklīgajās sejās iezīmē stingra rakstura vaibstus. Latviešu jaunie karavīri, kas tagad slēgtās vienībās austrumos dara kaķam vajadzīgos darbus, būvē nocietinājumus un veic savu dienestu ar šauteni, cirvi vai lāpstu, jau iedzīvojušies jaunajos apstākļos. Ne dienesta stingrība, ne jaunie pienākumi viņus nebaida. Ar tīri latvisku apņēmību un darītāja prieku viņi ķeras pie darba, un raugi — īsā laikā viss ir padarīts. Pat vēl vairāk. Latviešu zēni ne tikai labi un laikā padara uzliktos darbus, bet atlicina laiku savu mītnu un apkārtnes izdaiļošanai. Tā padomijas klajumu vienmuļībā latviešu kaķavīru mītnes un darba vietas paceļas kā salas, kas ikvienam stāsta — še dzīvo latviešu kaķavīri.

Mītnes tuvumā arī vismazākajam tīlīņam jāizskatās glītam un kārtīgam. Ja vīri ķeras pie baļķa, tad lieta iet.

Vēl tikai pāris pāju vesēja sitienu, un jaunais tīlīņš būs gatavs. Pāri mūklājam ies jaunas un glītas laipas.

Ari pusdienas saņemot jānostājas kārtīgā militārā ierindā. Īsa pārbaude, un latviešu zēni skriešus

dodas uz mītni pēc savas pusdienu porcijas.

Brīvās vakara stundas vēlītas atpūtai un kopējām spēlēm. Kad pietiekami izspēlējušies futbolu un rokas bumbu, latviešu kaķavīri noorganizē mūzikas kapellu, un tālu prom no dzimtenes atskan latviskās dziesmas — latviešu vīru sveiciens dzimtenes meitenēm.

PK kaķa ziņotāja Bachema uzp.

Ar Dzelzs krusta 1. šķiru apbalvotais kapr. Bogdanovs.

VARONU PULKĀ

rotājs kopā ar saviem cīņu biedriem bezbailīgi izaicinājis pretinieku, vienmēr ar savu pārdrošību un uzpurēšanās gribu sevi nostādot vienā no pirmajām vietām. Apbalvots ar izcilām latviešu kaņavīram piemītošām īpašībām, jaunais kaprālis tās cildeni pratis izmantot austrumu kaujas laukos, nepazīdams baiļu un atceļa.

*

Pamazām noriet kāvu loki nespodrās debesīs, sniegs kļūst čaugans, drūp ledus, mīruma pilnie vēji pārskrien dzīvo un mirušo rindas. Pavasaris. No sīvās ziemas kaujas ciema augstienē jau aiztecējis daudz mēnešu, laiks aizvēris brūces, un dziļa vāts pārsāpējusi. Pāri pelēkajiem ierakumiem gaudo granātu vētra, artilerija uzaņ mirušiem piederošo zemi, sašķīst bunkuri, bet latviešu kaņavīra durklis vienmēr paceļas pretī nezvēru masai, vienalga, vai tā nesējs pusaprakts vai izslauka no acīm smiltis.

Ir 19. marta nakts. Ierakumu grāvji pilni pavasara ūdeņu, drusku uzsalst, zeme izžūgusi un mālaina. Līdzēnā laukā bez aizvēja pret uguns lietu aizvijās latviešu kaņavīru ierakumi. Tālāk draudot tumst ienaidnieka piekalne, nervozs postenis izvelj ugunis. Garajā pērnajā zālē dzīkst dzeloņu aizsprosti, gaisā uzšaujas raķete, atkal ložu kārtas palaizdami, nervozē posteni.

Brīdi vēlāk ienaidnieka artilerija sacelj neaprašāmu uguns jūru, nav vairs sajēgas, kur zeme, kur debess. Velēnām pieplacis, kopā ar saviem kaujas vīriem ierakumos negaisu pārlaiz dzelzskrustnieks Bogdanovs. Uguns elle turpinās gandrīz visu nakti, tad pēkšņi apraujas, un savāds klusums noslīd pāri nāves klajumam. Ienaidnieks neuzbrūk. Nenāk arī rīta ausmā. Austrumi jau kvēlo blāzmās. Latviešu kaņavīri nomainās cīņu vietās, sajūta visiem mierīga — nekas nav gaidāms. Kāds nakts postenis noņem ložmetēju no balsta; vai diena būs mierīga? Nav vēl doma izdomāta, kad pēkšņi pašķīras pelēkais ciešas lauks pozīciju priekšā un pilnīgi negaidīts sākas boļševiku uzbrukums. Nemanot tie piezagušies, milzīgo zaļu ceru slēpti. Nedaudz mirkļos pelēkajiem stāviem izdodas ielauzties kādā ierakumu grāvī, rodas bīstama situācija, draud pārrāvums un visas vienības apiešana. Iedegas cīņa ar vēl neizjustu niknumu. Vīrs stāv pret vīru, nav pat divdesmit soļu, rokas granātas šņākdamaš mijas virs cīnītāju galvām, krīt un eksplodē, tarkšķ mašīnpistoles, nežēlīgi

plauj ienaidnieka mīnometēji, kliez komandieri. Sākusies nāves plauja. Sēc ievainotie. Nav vairs, kas dod pavēles. Nu pienākusi Bogdanova kārtā. Ar dažiem drosmīgiem cīņas biedriem viņš izlec no pozīciju grāvja un cauri mīnometēju ugunīm dodas triecienā pret iebrucējiem tālākā grāvja posmā. Jau pēc pirmajiem soļiem nāve atšķīr divus Bogdanova līdzcīnītājus, mina sprāgst tieši starp viņiem. Karsts vilnis jauno kaprāli uzsviez gaisā, siltas straumes apņem miesu — ievainots. Bet viņa trauksmainais skrējienš jau aizrāvis vīrus, samulsums pārvarēts, boļševiki pamazām iedzīti ūdens akacī, atkāpšanās nogriezta, tie krīt vai padodas nīknā cīņā.

Trīspadsmit vietās mīnu šķembu skarts, kaprālis Bogdanovs vēl pats saviem spēkiem dodas uz pārsienamo punktu aizmugurē. Jāiet pāri purvam. No mugurpuses to pavada boļševiku ložmetējnieks, ložu kārtas sīkdamas kapā ūdens paltis, kā bites spindz ap galvu. Ir jāiet, viņš domā, vēl trīs kilometri.

Šī bija sīva un grūta kauja, par to kaprāli Bogdanovu kā pirmo latviešu cīnītāju apbalvoja ar Dzelzs krusta pirmo šķiru.

*

Ir vētraina marta diena. Kādā lazaretē naža asmens tausta kaprāja Bogdanova brūces. Kad viss laimīgi galā, drosmīgais cīnītājs spilgtās halucinācijās vēlreiz pārdzīvo nīkno kauju. Un visu nakti balta māsa tur viņa roku, bet jaunais varonis nepagurdams izdala pavēles.

*

Nu jau sadzijušas divkāršajam dzelzskrustniekam mīnometēja sistās rētas. Viņš atkal domā par kaujām, cīņu nemiers viņam asinīs. Trauksmainība jau agrāk kaprāli Bogdanovu aizrāvusi uz tālām jūrām, viņš izkuģojis malu malas. Ar jauno cīnītāju runājot, tā vien liekas, ka viņa istā vieta tiešām ir kaujas lauks. Stāstot par izcīnītājam cīņām, vēl tagad kaprāja rokas iedrebas, vārdi kļūst satraukti, tik dzīvi viņš visu izjūt. Ātri pierazdams pie ložu sīkšanas un briesmām, Bogdanovs ikvienā kaujas laukā jūtas kā sev sagatavotā zemē. Par viņu stāstot un runājot, cildinot tā drosmi un izcilās kaņavīra īpašības, mēs reizē domājam un pieminam visus tos cīnītājus, kas tāpat gājuši cauri ugunīm varonīgi un pašaieliedzīgi. Tikai kaņa dievs savā bardzībā paaugstina un mil retos, to nav daudz un pie tiem pieskaitāms arī kaprālis Bogdanovs.

A. E.

Kaukdams pāri aizsalušiem akaciem un mežu bezgalībai aizdrāžas dvēseļu vējš, sagriezdams vērpētēs kaujas lauku kupenas līdz pat debesīm. Aukstums aizrauj elpu, versmaini dvašo gais, un zemē iegrimušā bunkura termometra dzīvsudrabs lēnām tuvojas 50° iedaļai. Spalgi dārdēdamas plaisā upju gāles un vaidošām atbalšīm aplūst kopā ar tālu lielgabalu dunēšanu. Bargā nāves nakts mirga jau sen pāri vakara krēslai, debesu malā atmirdz kāvu kaujas, un brīžiem sniega klajumi iedzirkstas kā asinis mazgāti. Šķiet, nekur nav dzīvības, zvērs ierāvies alā, cilvēks, ja tāds te būtu, paslēpies mājokļos, tik pamales zilgumā zeme vaid un vaid. Tad pēkšņi no augsto kupenu lauka izaug balti stāvi, tikko tie atšķījami no sniega. Daudz ir viņu, vīrs aiz vīra. Tik brīžiem trauksmes pilno klusumu kā ar zobenu pārcērt asas pavēles, iešķīndas ieroči, un sniegš zem tūkstošu soļiem griezīgi čirkst. Uzbrukumā dodas kāda latviešu brīvpātīgo vienība. Uzdevums — ieņemt boļševiku sīvi aizstāvētu ciemu. Nakts nav nedz tumša, nedz arī gaiša, bāls pelēkums slīd pretim kaņavīru skatam, sarmo uzacis, sarmo ieroči, vaigi karst ziemeļa ugunīs. Brīžiem līdz krūtīm sniegā cīnīdamies arvien uz priekšu, gan izvērsdamies, gan brīzdami baltā spoku virtenē, vīri tuvojas cīņu vietai. Sen jau naktī pazudusi priekšgrupa, nedz soļu dzird, nedz atbalsi.

Taka vijas cauri meža ielokam, un, līdz ko skatam miglaini atsedzas ciema pauguri, augstu debesis uzkāpj spoža uguns. Ienaidnieks pamanījies. No visām malām sākriet ložmetēji, nošalc šautepu zalves, kauc granātas, un liesmu pilnām mutēm iedārdas lielgabali. Sākas cīņa. Jau ugunis ciema kreisais stūris — deg ēkas, sēta, brūk akmens mūris.

Ložu spīēta piespiēti, latviešu vīri guļ sniega vālos, un, kolīdz uguns krusa brīdi kļūst lēnāka vai aizvirzās sāpus, baltie stāvi trūkstas kājās, lai ieņemtu jaunas pozīcijas. Debesis jau gaišas no liesmām, vietām sniegš krāsojas sarkans, bet kauja vēl nav galā. Cauri troksnim izlaužas asi saucieni, kāds pusvārdā apraujas, viss dun un šalko. Beidzot vīri pievirzījušies ciema augstienei, lai ar rokas granātām paveiktu pēdējo. Te nav želastības. Nāvi nicinādami, tie ielaužas ciemā, sviez dzīvu uguni pretestības ligzdās, krīt un ceļas, vīrs aizrauj vīru, un kas sācis pirmais traukties, tam seko daudzi.

Šī bija viena no sīvākām kaujām, pēc kuņas latviešu kaņavīru kaprāli Bogdanovu apbalvoja ar Dzelzs krusta otro šķiru. Jau neskaitāmas reizes drosmīgais latviešu ka-

Ar draugiem kopā cīņu rētas dziedējot.

ABSOLĪTĀ ZEMĒ

ANNA SĀRATA
ROMĀNS

(24. turpinājums.)

Un viņa uzmanīgi sekoja arī Ūdentīnai izteiksmes iezīmēm. Vai viņš jēl drusku centās padomāt, ko nozīmē viena jauneklja nesavtīgais darbs Liepkrastu purvā? Nekas tamlīdzīgs nebija nomanāms, tādēļ pacēla balsi: „Nesaprotu, kā Juris spēj sevi iekalt darbā, kad mēs visi vēl ejam paciemoties kaimiņos?”

„Iesnurcis milža darbā,” māte pasteidzās piebilst.

Un tūlīt pēc tam saviļņojās arī Ūdentīnā. „Man šķiet, tā ir tikai ārišķība.”

„Tā tu domā?” Daiga sprikstīgi atķēra.

„Saprotams, jo neviena tiesa viņam šos spaidu darbus nav spriedusi.”

Vairāk Daiga nerunāja, tikai asaras plūdoja pār vaigiem raitinas.

5.

Zem sviras gala atrūkusi celma sakne skaļi nopakšēja. Un pavīsum nemanīta bija pienākusi Vija. Brīnījās. Klusēja. It kā vēlējas, lai to nejaūši ieraudzītu. Celmu laužējs, darbā iekveldis, darbojās stipri salicis mugurā un tikai pēc brīža pamanīja acu tuvumā vizuļojam meičas kurpes. Strauji cēlās trauksmains skats.

„Kurp tu? Uz bērņu kalnu?”

„Jā, māte vakar steigā bija piemirsusi paņemt cepumu paplāti.”

Juris nezināja, ko patlaban iesākt — prierāt, vai palikt akmens līdziniekam.

Vija: „Jūs esat pasākuši neapjaušami lielu darbu.”

„Darba vajadzēja. Talcinieki jūsmājās bijām kļuvuši lieki un pavasarī šā tā iesteigto sējumu raža vien nespēja mūsu spēkus paņemt.”

„Talcinieki lieki gan nebijāt, vienīgi tava māsa, cik zīnu, ne pārāk skaisti par mums izrunājusies.”

„Jā? Viņa gan neko tādu nav teikusi.”

„Pašam nepatīkamo cilvēks allaž mēdz noklusēt.”

Juris palika neparasti domīgs. „Es to nezināju. Kādēļ tu man tūlīt neteici?”

„Kā varēji? Jūs sargājāties mūsmāju laipas kā uguns. Reiz biju. Tevi neatradu mājās.”

„Nu, tu taču spēji vismaz vēstuli uzrakstīt.”

„Tad būtu gan brīnumi. Visu laiku dzīvojam tik tuvā draudzībā, bet piepeši jāraksta vēstule. Vari aptvert, ka tikai mana griba vecākus vakar ievēda bērņu namā. Es tik ļoti vēlējos ar tevi izrunāties. Tu biji izvairīgs. It kā dusmu pilns. Es jau nezīnu, varbūt esmu tev bijusi tikai vīrietim piemītama ikdiena? Tad labāk klusēsim.”

Juņa maņās sāka uzjundīties ar varu nomāktie spēki, bet vēl vienmēr viņš nezināja, kā nostāties šai pārsteidzību pilnajā ceļā. „Tev taču zināms, ko Daiga teikusi?”

„Izvaicāta, gan viņa pati tev izstāstīs. Un manu brālī kaut labāk nemēģinātu vainot! Pēdējie notikumi skaidri rāda, ka jau kopš Jāņiem viņai ievadīti lielāki veikali un mans brālī bijis tikai laika kavēklis.”

Juri aizdedza mānai izteiktie pārmetumi, bet viņš savaldījās, teikdams, ka tas varbūt neesot bijis labi.

„Saprotams, labi tas nepavisam nav bijis.”

Vija raidīja pārmetumu skatu. „Nu, ja maniem vecākiem ļaudis piedēvē iedomību, domāju, ka viņi tādi var būt ne bez pamata. Dzīvē sasnieguši daudz, kas nebūtu apskauzams, bet cieņā turams.”

„Es jau gan skaudis neesmu.”

„Par tevi arī to nesaku. Censonim tādam nekad nevajadzētu būt. Taču nezūdišos, ja teikšu, ka skauģu netrūks arī tev, tiklīdz būsi šo purvu atklājis auglības priekam. Ikvienam īpatnim patīk, lai citi par to mazāki, lai vienīgi tā gulda mikstākām cisām uzbūzināta.” Vija pārlaida skatu celmājam. „Šķiet, viss jau ir pilnīgā kārtībā, ka esat sākuši šo milža darbu?”

Juris pastāstīja.

„Ak, Daigai Liepkrastu jau novēlēti? Bet kā māsa solās novērtēt tavu darbu? Saņemsi kalpa algu vai citādi?”

„Galīgi vēl neesam par to norunājuši.”

Vijas skats kavējās ap Liepkrastu izkārņējām ēkā. Cik gadu paires, kamēr tur varēs kaut cik paciešami dzīvot? Un kas notiks pēc Daigas vīra — Ūdentīna nāves? Tādēļ it īpaši šim Juņa darbam nebija itin nekāda pamata.

„Tavā vietā, Juri, es gan izvēlētos nomnieka godu labāk nekā šo dzīves pamatu, kas stiprināts deviņos vējos.”

„Ir jau tev tiesa, nenoliedzu. Tomēr vienīgi vecāku pajumtē sīdijies cilvēks var tā runāt. Katru gadu. Visa iedzīve ratos. Pārvadājoties vienmēr kaut kas zūd, vai salūst. Brauc un brauc. Jā, ziema beigusies. Arī zemnieka sirds alkst pāršķilties un uzdīgt zemē kā silta diģļa čaula. Pavasarim pretī brauc. Skaisti izklausās.”

Vija nomanīja, ka Juris bija kļuvis it kā svešāks, zaudējis viņam tik īpatnējo maigumu, vīrišķīgāks pieņemies un reizē ar to arī meičas jūtas pacilājās liesmainākas. Viņš vairs nepielipa, bet iegailināja. Un atkal Vija negribot nonāca apburtajā aplī: vai tiešām nebija atrodama cita izeja?

„Jel saki man atklāti,” Juris iesāka, „vai vienīgi manas māsas neapdomīgāk izrunātie vārdi tavus vecākus sacēluši naidā pret mums?”

„Pa lielākai daļai. Bez tam mana māte reiz izteicās, ka Daiga šo esot nežēlīgi pievilusi.”

„Kādā ziņā?”

„Māte pat sapnī nevarēja iedomāties, ka Daiga esot tāda savādniece. Ūdentīnu mīlēt gan neviena normāla meiča neuzņemšoties. Vai varbūt viņa gribot iegūt tikai Liepkrastus?”

„Jā, uz to jautājumu arī es nespēju atbildēt.”

Vijas acis iekrita celmu laužēja dūņām aptāšķītas rokas. Smags, nelīrs darbs, vecas ēkas, divi aizjūgi Jurga rītā, nabadzība, kailums... bez jēgas, bez gala. Un tomēr viņa nespēja tvērties pret šo cilvēku vienaldzīga. Vai tā bija sirds jeb asiņu balss, kas tik sīksti lika pieķerties, to patlaban nejautāja, viņa tikai juta kairu satraukumu stūdzam augumā un to viesā Juņa neizpro-

tamā atturība. Likās, šī jaunava bija gaidījusi pielūdzēju lodājam augas naktis gar palodzēm, uz ceļgaliem zemē līnstam, taču nekas tamlīdzīgs nebija noticis.

„Un es nesaprotu arī vēl ko citu,” Juris turpināja. „Vai tiešām Daigas neapdomāti izmestie vārdi ir bijuši tik smagi, ka jūs it visi sākat ienīst ne tikai apvainotāju, bet arī mūs — visus?”

„Neviens gan nevar prasīt, lai ienīdēju mīlētu.”

„Turpretim es taču neesmu vainīgs. Un tādēļ vēl tagad nesaprotu, ko esmu tavai mātei kaitīgu nodarījis, ka viņa vakar izvairījās sniegt roku sveicienam?”

„Izvairījās? Tas ir pietiekami savādi. Nu, varbūt arī tava seja tobrīd nebija gluži gaiša?”

„Cik gaiša tā var būt citiem nomnieku dēliem, domāju, tumšāka tā nebija arī man.” Vijas lūpas raucās nepatīkā. Jaunekļa neparastais vēsums viņu nikni kaitināja. Redzēdama, ka ikviens turpmākais sarunu vārds negribot tiecas pretī nesaderībai, meiča sagatavojās iet. Bet viņa vēl it kā gaidīja aicinājumu nesteigties. Juris kļusēja.

„Nesaprotu,” viņa paskubinājās vēl piebilst, „kādēļ arī pats pret mani tu izturies tik naidīgs?”

„Jā, tikpat neizprotama arī tu esi kļuvusi manās acīs. Kad nu mūs vairs neaicinājāt darba talkās, to varam nojēgt, bet, ja tu esi aizmirsusi mūsu neseno laiku, tad man nekas cits pāri nepalika, kā rast patvērumu vismaz intensīvā darbā.”

„Kā drīkstēti tik nežēlīgi pārmest! Teicu, tūlīt pēc jaukā kaimiņu draudzības lūzuma es biju Liepkrastos. Arī tagad esmu te pienākusi. Un ko tu vēl vairāk gribi?”

„Kādreiz, mīļā Vija, mēs satikāties katru pārvakaru.”

„Kurš vainojams? Lūk, grūti atbildēt. Tādēļ, ja tas tev vēl darītu prieku, satiksīties vismaz vienu reizi. Pēc tam — nu, tad jau redzēsim.”

Juris samīdījās karstā soli. „Vai tā reize no tavas puses būtu pēdējā?”

„To tad vajadzēs mums pašiem lemt un izšķirt.”

Juris sajūtās it kā drusku apkaunējies. Viņam taču — vīrietim pienācās izteikt šo aicinājumu. „Labi, Vija, mēs satiksīties. Tomēr es mūždien negribētu, lai tev manis dēļ būtu, varbūt, jādzird vecāku pārmetumi. Tas tad izvērstos desmitkārt sāpīgākā pārdzīvojumā nekā atsācīšanās, ko esmu jau uzņēmis panest tavā labā. Tādēļ vispirms padomā par sekām, jo tavu laimi es gan nekādā gadījumā nevēlētos izpostīt.”

Nē, par to Vija atturējās domāt. Viņa pat mēģināja paviegli iesmieties, teica: „Nezinu, kā manu laimi tu varētu izpostīt? Vienīgi tad, ja norunāta laikā neatnāktu.”

Ilgi vēl pēc tam Juris noskatījās Valgastu virzienā, kur aizgāja meitene, kas viņam bija paspējusi jau tik daudz prieka un sāpju ievīt šīs vasaras vainagā.

6.

Viena kļava Liedaģu pagalmā, kas allaž pasteidzās pirmā apdzeltēt, jau bija ievilkusi rudenīgus rakstus galotnē. Agrs rīts.

Svētdiena. Lielos baros staigāja mājputni, greznām spārnu vēdām izteikdami sava saimnieka varenību. Gāzelēdamās sakrita diķi pīles. Sabozušies un greizi rozījās tītari. Vistas, kam varbūt skaitu nezināja pati saimniece, izstaigāja ganībā uz visām debesu pusēm. Manta, ērtības, patstāvība — viss, jā, un vajadzētu taču būt arī tai artava, ko cilvēks par laimīgu stundu sauca. Tomēr gluži tā nebija, un jau kopš šī rīta agruma Liedagu namā atskanēja miera postītāja rūkopa.

Tā bija iesākusies ar kaut ko neparastu. Visi darbi apstājās. Un pat sirds draudēja pagurt, īpaši saimniecei. Drāma, kas bija jau ievirzījusies otrā cēlienā, risinājās starp divi istabām. Uz sliekšņa patlaban stāvēja Arvis. Viņš atbildēja gan mātei, kas, rokas lauzīdama, kustējās virtuvē, gan tēvam, kas tikko bija ienācis no āra. Vija klusēdama turējās blakus mātei, taču arī viņa it kā sajūtās šīs sadursmes dedzīga atbalstītāja.

Arvis, lūk, bija pieprasījis pilnīga saimnieka tiesības.

„Pērienu vēl vispirms!” tēvs neapnicis atbrēcās, un pēc katra šāda veida sauciena mātes mugura ieļima it kā rīkstes skārta.

„Kā patīk,” Arvis sparojās, „mana nogaidītāja pacietība ir lūzusi. Ja negribat atdot mājas, varu šo pekli pamest.”

„Pekli?”

Arī māte iesmelcās.

„Jā. Un pašreiz tā ir vēl kaut kas vairāk. Kādēļ mums pašiem tik grūti jāstrādā? Tādēļ, ka tu, tēvs, esi par vecu. Nemāki kalkulet. Pat dienas strādnieku baidies pieņemt. Bet paši saviem spēkiem vien iesnigsim tīrumā. Gribētu zināt, kas nolasīs mūsu kartupeļu laukus? Elle! Divi puišu mūsu zeme prasa.”

Virtuvē ievīvinājās mātes balss: „Kartupeļus palasīt piedāvājās Valgastu jaunieši.” „Tos te negribu redzēt! Zagļi.”

„Pēc tēva nāves viņi kļuvis pavisam citi cilvēki. Skat, ko dara purvā, un katrs solis liecina, ka valgstieši domā par ražu — dzīvi.”

„Ak, pārstrādājies,” tēvs savrup cirta kā šķiltavu, „ak, pārrāvies mūsu dēls? Kā gan varēju izturēt es, kad lauka darbiem blakus man vajadzēja celt ēkas? Cik koku nebija jānolaiž mežā, cik akmeņu jāpieved? Turpretim tagad viens, kam vajadzētu justies kā stipriniekam, sāk raudāt, ieraudzījis kartupeļu lauku. Jā, jā, māt, lutekļi!”

Arvi šie tēva vārdi nesatrieca, nedz pamikstināja. „Kalpi tev toreiz strādāja un meistari.”

„Tā gan, dēls, un es pats bizoju tikai ar divriteni.” Vecais vīrs pakampa cepuri un, lai ašāk izklātu no nama ārā, izvēlējās verandas durvis.

Klusēdama gribēja pazust arī Vija, bet piepeši gaitu aprāva brāļa balss: „Uz pienotavu es nebraukšu!”

„Nebrauc. Lūgties neiešu!”

„Jā, un kas tā par lietu? Trīs svētdienas no vietas esmu jau bijis, bet tiklīdz jābrauc, sacel visus nelaboš garus kājās.”

„Hm,” Vija uzpūtīgi šņāibīja lūpas. „Beigās laikam es būšu vainīga, ka tēvs tev neatdod mājas? Jociņš putns paliek mans brāļa kungs.”

Pēc brītiņa, kad Vija jau bija ar piena kannām pabraukusi gar istabas stūri, māte piegāja dēlam tuvāk, viegli noglauda tā plecu un sacīja: „Tu, dēliņ, neproti tēva sirdi atslēgt. Tūlīt kā ar cirvi.”

„Iesākumā es nepavisam nebiju straujš. Bet viņš neielaidās. Mani tikai izsmēja. Un tā man sakrājās dusmas. Jel padomā arī tu, māt, vai nav pienācis pēdējais laiks prasīt, lai es varu dzīvē iekārtoties patstāvīgi!”

Māte vedināja apsēsties. Žēlojās ar pirmītējā satraukumā aizkusušu sirdi. „Nomierinies, milulīt! Vēl arvien tavas

rokas trīs. Tik bagātu vecāku bērnam neiederas raizēties par niekiem. Mēs taču jums abiem esam jau sagatavojuši pilnīgi patstāvīgas un savrupējas dzīves apstākļus. Tādēļ met no galvas ārā katru negantību! Un pasaki bez aplinkiem vārdiem, pasaki klaji, droši un skaidri — vai esi nodomājis sievu ievest?”

Arvis gan spaidīgi pagrozīja skatu ap telpas aizkaktiem, tad savilkās sprindzīgs un atbildēja: „Jā.”

„Kuņa un no kurienes gaidāma man vedkļiņa?”

„Kamēr mūsmājās nebūs nokārtota man piekritīga loma, ne es sievu vedīšu, ne viņa te nāks.”

„Liekprastu meičiņa taču tā nebūs?”

„Zināms, ne.”

„Labi dari, dēls, jo sievietē, kas iedevusies saderībā ar pusizvirtušu vecpuiši, nav putekļa vērts. Tētim vispirms vajadzēja atklāt tās lietas. Tad, varbūt, šā rīta ķilda nemaz nebūtu notikusi. Pats biji vainīgs. Mēs taču nezinām, kādu sievu gribi iecelt mūsu mūža godības dārzā. Vai viņa dzīvo mūsu pagastā?”

„Pašreiz?” Arvi satrauca tikko paša izteikts jautājums. „Nē, viņa nav vis šejieni. Jānos tu neievēroji?”

„Vai tā ar to svītraino svārku un izbužināto galvu?”

„Tagad viņa nēsā gludāk pieglaustus matus.”

„Saimnieka meita?”

„Lielsaimnieka.”

„Kam tad tu vēl raizējies? Dari, kas kristītam cilvēkam jādara, un viss būs labi. Nu, un kad jau saimnieka meita, tad būs arī bagāta?”

„Jā, vecākiem vienīgā meita, bet mantojumu, cik zinu, nesāņems.”

„Kādēļ?”

„Izcēlies konflikts.”

(Turpmāk vēl.)

MEŽA ELPA

Meža dzidrais gaiss, īpatnējā smarža, rūgtieni asā garša, kalni un lejas savā dabiskajā skaistumā ir neizsmejams spēka un veselības avots. Meža gaiss ir dzidrs, ar ozonu bagāts un tādēļ sevišķi spēcīgs un patīkams elpošanai. Jau vienkārša pastaigāšanās mežā ievērojami uzlabo elpošanu. Vēl jo vairāk un labāk to panāk ar viegliem vingrinājumiem un skrējieniem, pārmaiņus ar soļošanu. Šķēršļu skrējieni ietver sevī 2 galvenās dabiskās fiziskās attīstības elementus: skriešanu un lēkšanu, prasot no sportistiem nevien ātrumu, izveicību, bet arī saskaņotus un noteiktas kustības. Bez tam skrējieni nostiprina nervu un muskuļu sistēmu, locītavas, locītavu saites un labvēlīgi ietekmē asins riņķošanu. Meža skrējieni piemēroti katram vecumam, katrai attīstības pakāpei, katram sporta veidam un katram cilvēkam. Gadu no gada meža skrējieniem pievēršas arvien vairāk visu nozaru sportisti un pārējie mirstīgie, lai pilnīgāk izveidotu savas spējas, vai arī lai atpūstos pēc ikdienas darba garīgās piepūles. Meža skrējieni treniņiem jāizvēlas jaukas dienas. Mītrs gaiss nelabvēlīgi ietekmē elpošanas orgānu darbību. Saule un skaists apvidus turpretim sagādā veselīgu atpūtu.

Meža skrējieniem sacensības tradicionāli ievada vasaras sporta sezonu. Latvijā šogad vieglatlētikas sezonu uzsāka sporta biedrības „Daugavieši” rīkotās eksternās meža skrējiena sacīkstes Rīgā. Šais sacīkstēs startēja 60 vīriešu un 33 sievietes. Izdevīgais sagatavošanās laiks un jaukā diena sportistiem deva iespēju sasniegt teicamus rezultātus. Galvenajā sacensībā vīriešiem 3 km distancē uzvarēja US pār-

stāvis Laipenieks (9. uzņemumā) 10 min. 10,0 sek. Otrā vietā ierindojās Rudājs (ASK) 10.15,5; 3. Jakobi (VSA) 10.24,5.

Sieviešu sacensībās 800 m distancē uzvarēja pagājušā gada meistare Niedra (ASK) 2 min. 43,0 sek., 2. Sudrabs (D) 2.58,8 un 3. Kārklīņa (ASK) 3.11,0. Labus rezultātus sasniegta arī jaunatnes, zēnu, meiteņu un pārējo grupu dalībnieki.

R.

Ģenerālkomisārs Dr. Drekslers apbalvo strādniekus.
Novada komisārs Fusts apbalvoto vidū.
Tautisko deju ansambļa priekšnesumi Arkadijā.

1. maijs atnāca ar spožu pavasara sauli un spīrgtiem vējiem, kas jautri plandīja ielās izliktos Lielvācijas un Latvijas karogus. Sazēlušajos Rīgas dārzos pulcējās daudzi tūkstoši darba ļaužu, lai noklausītos orķestru, koŗu un vērotu deju kopu priekšnesumus. Visos kino teātros notika bezmaksas filmu izrādes. Arodu savienība Latvijā katram līdz 14 g. v. strādājošo bērnam izsniedza 5 markas naudas velti, izdodot kopsummā 650.000 RM. Oficiālos sarīkojumus maija rītā ievadīja kultūras darbinieku sanāksme Rīgas operā. Kultūras un sabiedrisko lietu dep-ta dir. Unams deva pārskatu par ievērojamiem sasniegumiem latviešu kultūras un mākslas dzīvē aizvadītajā gadā. Paziņoja, ka sacensības gara izraisīšanai teātru starpā departaments godalgos ar 10.000 markām šīs sezonas labākā skatuves darba uzveduma autoru, režisoru, dekoratoru un lomu tēlotājus. Šais dienās darbu atjaunos arī Kultūras fonds, kas kultūras un mākslas sekmēšanai gada laikā varēs izdot ap 600.000—700.000 marku. Ģenerālkomisāra propagandas nodaļas vadītājs Dreslers (Dressler) uzsvēra, ka latviešu kultūras dzīves panākumi sasniegti patiesā vācu vadības un šejienes pašpārvaldes sadarbībā.

Ģenerālkomisārs Rīgā valsts padomnieks Dr. Drekslers (Drechsler) savā dienesta dzīvoklī pieņēma 22 iiggadējus, nopelniem bagātus strādniekus un strādnieces no dažādām rūpniecības, zemkopības, amatniecības un valsts darbinieku aprindām. Viņu starpā bija arī kāds 77 g. v. laukstrādnieks un 70 g. v. audēja no Jelgavas. Savā uzrunā ģenerālkomisārs pieminēja jaunos rīkojumus darba ļaužu sociālā stāvokļa uzlabošanai, juridisko tiesību piešķiršanu Latvijas ģenerālapgabala arodu savienībai. Ar Austrumu reichsministra gādību arī latviešu strādniekiem un zemniekiem, kas priekšzīmīgi veikuši savus pienākumus, ir iespēja doties garākos bezmaksas ceļojumos uz Vāciju. Ģenerālkomisārs pateicās strādniekiem par veiksmīgo darbu un izteica pārliecību, ka arī jaunajā darba gadā katrs latvietis pūlēsies visiem spēkiem, lai sasniegtu kopīgu uzvaru. Ģenerālkomisārs darba ļaužu pārstāvjiem pasniedza goda diplomus un balvas. Centīgāko strādnieku apbalvošana notika arī pie visiem novadu komisāriem.

ATZINĪBA DARBAM

Lai gan Eiropas tautas šai brīdī sasprindzina visus spēkus kā frontē, tā aizmugurē izšķīrīgajai cīņai ar kultūras nāvīgāko ienaidnieku — boļševismu, visiem darba ļaudīm bija dota iespēja svinēt 1. maiju kā vienotus darba svētkus. Tas bija peļnīts gandarijums par gaŗo ziemas darbu un tā veiksmi, kā arī iespēja smelties spēkus jauniem, lielākiem sniegumiem turpmākā periodā. Vienoto darba svētku svinības 1. maija priekšvakarā ievadīja daudzās darba ļaužu sanāksmes Rīgas un citu pilsētu lielākos uzņēmumos. Runātāji uzsvēra, ka 1. maijs nav atsevišķu šķiru, bet visu darba darītāju kopīga goda diena.

Arodu savienības vadītājs A. Roja un dir. A. Āboliņš konservu fabrikas „Daugava” strādnieku vidū.

Maija svētku priekšvakarā skolās un uzņēmumos notika svinīgi akti. Uzņēmumā — Rīgas pils, 2. tautskolas dir. Ozoliņš uzrunā skolas saimi.

DABA MĪL LĒCIENUS

Mūsu reālā pasaule veidota no materijas jeb vielas, tādēļ vielu parasti domājam elementāru un tās īpašības primitīvas, ne no kā neatkarīgas, „no mūžības dotas”. Pēdējo gadu desmitu pētījumi fizikā tomēr rādījuši, ka viela parastā nozīmē nebūt nav tik elementāra. Tās atomi ir būvēti, un kā būves elementi tanīs ietvertas — pozitīvā un negatīvā elektrība. Viela ar visām savām īpašībām, kādu to pazīstam, tāda ir tad, kad tās atomos kā būves ķieģeļi ietilpst elektroni.

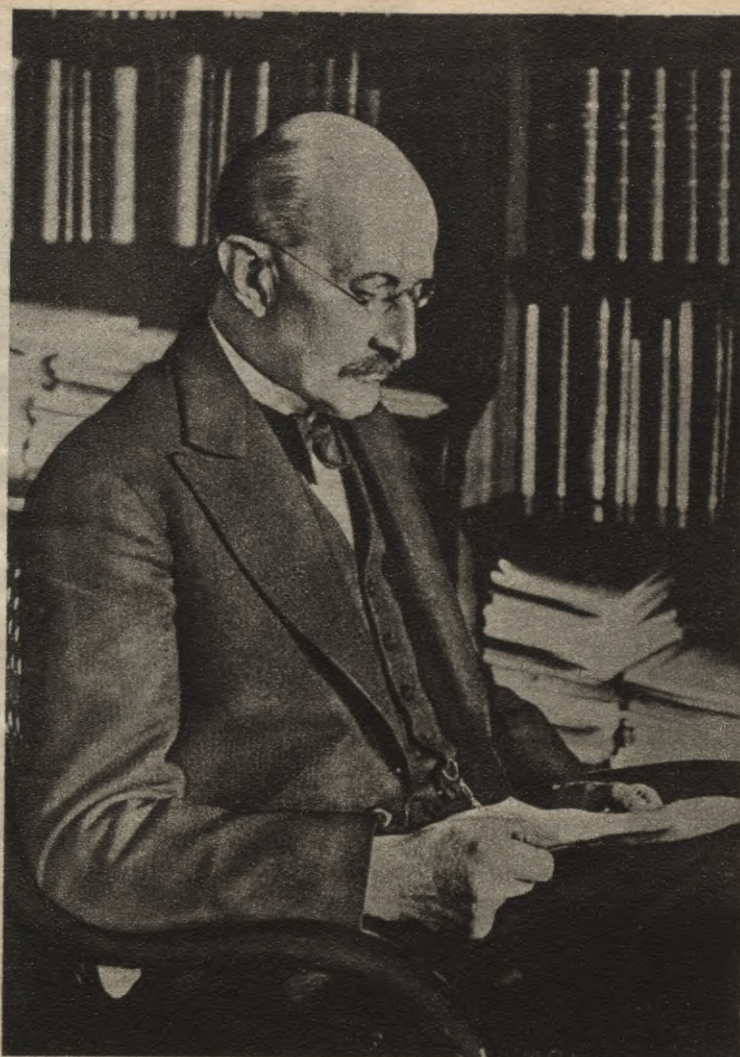
Mūsu dienās reti kad dabas pētniekam lemts iegūt slavu vai atzinību ārpus speciālistu aprindām.

Viens no nedaudziem izņēmumiem šai ziņā ir ievērojamais vācu fizikas teorētiķis Maksis Planks (Max Planck). Viņš nāk no apdāvinātas švābu ģimenes, kas jau devusi vairākus zinātniekus — teologus, juristus, filozofus. Makša Planka tēvs bija pazīstams jurists — Ķīles universitātes mācību spēks. Beidzis vidusskolu, Maksis Planks ilgi nevarēja izšķirties, kādu arodu izvēlēties: viņu vienlīdzīgi interesēja kā mūzika, tā fizika. Beidzot uzvarēja slāpes pēc teorētiskām dabas zinātnēm, un 27 gadu vecumā Planks jau bija teorētiskās fizikas profesors Ķīlē. Ar savām izcilajām spējām Planks drīz vien izpelnījās ievērojamā fizika Helmholtza (Helmholtz) atzinību, tādēļ viņu arī Berlīnes universitāte aicināja par teorētiskās fizikas profesoru. Jaunajam zinātniekam bija tikai 31 gads, kad viņš jau stājās slavenā fizika Roberta Kirhhofa (Kirchhoff) vietā, kas kopā ar Bunzenu atrada spektru analīzi.

Modernās zinātnes vēsturē fizika Makša Planka vārds saistās ar vienu no vislielākajiem atklājumiem — kvantu teoriju, kas radīja pilnīgu apvērsumu līdz tam pastāvošajos uzskatos par fizikālās pasaules ainu. Šī teorija radās gadu simteņu mijā. 1900. gada 14. decembrī Planks ar to nāca klajā. Uz šīs teorijas pamatojoties, radās jaunas atziņas par atomu uzbūvi. Izejas punktu šīs jaunās teorijas izveidošanai profesoram Plankam deva problēma par siltuma izstarojumu.

Pagājušā gadu simteņa beigās fiziķi centās atrast formulu, kas dotu iespēju teorētiski apzīmēt izstarojošā siltuma daudzumu. Pētījumos bija noskaidrots, ka siltuma izstarojumu, tāpat kā gaismu, rada elektrisko viļņu plūdums. Zemāko temperatūru siltuma izstarojuma daudzumam tomēr bija viena formula, bet augstāko temperatūru — pavisam cita. Abas tās bija dažādi izveidotas un teorētiski ne visai skaidri saprotamas. Pamatojoties uz Berlīnes fizikālās tehnikas institūta fiziķu Lumera (Lummer) un Pringsheima precīzi veiktajiem izmērījumiem par siltuma izstarojumiem, profesors Planks ātri vien atrada jaunu kopēju formulējumu nevien siltuma, bet arī gaismas enerģijas precizēšanai. Tas pauz jaunu fizikas notikumu izpratni. Senāk fizika mācīja, ka „daba netaisa nekādus lēcienus”. Tas nozīmē, ka toreiz valdīja uzskats, ka dabā viss notiek pēc zināmas kārtības. Plankam, turpretim, pilnīgi pretēji šim uzskatam, izdevās pierādīt, ka daba mīl izlēcienu. To viņš formulēja šādi: siltuma vai gaismas avots raida enerģiju ne nepārtrauktas plūsmas veidā, bet atsevišķām porcijām jeb „kvantiem”. Citiem vārdiem sakot, pastāv „enerģijas atomi” — enerģijas kvanti, kuri enerģijas daudzumu ir iespējams pilnīgi precīzi izmērīt, lietojot univesālu konstanti, t. i. īpatnēju lielumu h , ko viņš apzīmē par „elementāro akcijas resp. iedarbības lielumu”. Pēc Planka aplēsumiem šī konstante $h=6,5 \cdot 10^{-27}$ enerģijas vienībām — ergiem sekundē. Reizinot šo konstanti h ar izstarojuma frekvenci, t. i. izstarojuma viļņu daudzumu vienā sekundē, dabūjam attiecīgās frekvences izstarotās enerģijas daudzumu. Skaitlis, kas apzīmē minēto konstanti h , ir tik mazs, ka nezinātājam to grūti iedomāties. Tā necīgumu var uzskatāmi attēlot ar šādu salīdzinājumu: attiecība starp šo, t. s. Planka konstanti un skaitli viens ir tikpat liela kā sešu kniepatatu kopsvars pret visas zemes lodes svaru.

Nojausamāku jēdzienu par Planka nodibināto kvantu teoriju dod mums šāds salīdzinājums. Ja minēto apzīmējumu par kvantu porcijām resp. grūdieniem, ko raida kāds enerģijas, piem., siltuma vai gaismas avots, varētu attiecināt uz automobiļa motora iedarbības sparū, tad varētu sacīt, ka šis motors var darboties tikai saskaņā ar negrozāmu dabas likumu un automobiļs var virzīties uz priekšu tikai noteiktiem ātrumiem. Tas varētu, piemēram, attīstīt 50 vai 60 kilometru stundas ātrumu, bet nekādā gadījumā ne ātrumu starp 50 un 60 kilometriem, teiksim 52, 55 vai 57. Tāds automobiļs tāpat nevarētu pakāpeniski pāriet no viena ātruma uz otru, tam nebūtu iespējams viegli nobremzēt, bet visas ātruma pārmaiņas būtu straujas, spēcīgu grūdienu veidā. Un kas sakāms par automobiļi, būtu attiecināms tad arī uz gājēju, zirgu, putnu, dzelzceļa, vilcienu, šaiviņu, ar vienu vārdu sakot — uz visiem ķermeņiem, kas kustas.

Kvantu teorijas radītājs — fiziķis Maksis Planks (Max Planck), 25. aprīlī atskatījās uz 85 mūža gadiem.

Apģāzot gadu simteņiem ilgi pastāvošo uzskatu, ka „daba nemīl nekādus lēcienus”, Planks pierādīja pretējo, un proti, ka dabā visas kustības norisinās tikai grūdieniem, lēcieniem. Zināms, tas zīmējas tikai uz atomu pasauli, un lēcienu pakāpes tur ir tik mazas, ka normāli mēs tās nevaram manīt, tāpat kā mēs ar neapbruņotu aci nevaram saskatīt mikroskopiskus nelīdzenumus, piemēram, bārdas skūšanas asmeņu zobus, ieskrāpējumu šķietami pavisam gludajā spoguļa virsmā u. t. t.

Pēc dažādu šaubu un šķēršļu pārvarēšanas šī teorija tagad ir galīgi nostabilizējusies zinātnes pasaulē. Istenībā tā vairs nav nekāda teorija, bet pilnīgi noteikti pierādīts fakts. Uz tās pamatojas arī jaunas atziņas par atomu uzbūvi. Ar šo jauno teoriju pirmoreiz bija iespējams skaidri un gaiši izskaidrot gaismas izcelšanos un izzušanu un visas parādības, kas ar to saistās. Tādā veidā, piemēram, fiziķis Bors (Bohr) atrisināja spektrālīniju mīklu un atoma uzbūvi. Kvantu teorija noskaidroja sarežģīto procesu, kurā mehāniskā vai elektriskā enerģija pārvēršas gaismā. Tā deva pieturas punktus, lai noskaidrotu visus ķīmiskās iedarbības spēkus, pareizi apgaismoja molekulu struktūru. Kļuva skaidri visi fotoķīmijas laukā notiekošie procesi. Vēl vairāk — noskaidrojot atomu kodola būtību, šī teorija viduslaiku alķīmistu sapni par viena ķīmiskā elementa pārvēršanu otrā padarīja par ķīmisko laboratoriju ikdienišķu parādību.

Tik ievērojams fiziķis kā pazīstamais aukstuma pētnieks prof. Justi varēja pierādīt, ka, lietojot kvantu teoriju, tehniskos aplēšumos praktiski ir iespējams ietaupīt neizsakāmi daudz laika un pūļu. Bet šai teorijai ir vēl cita, lielāka nozīme, jo tā atbild uz jautājumu, vai viens no fizikas pamatlikumiem, t. s. kauzālītātes likums patiešām dabā pastāv. Kvantu teorija beidzot kā kvantu bioloģija sola zinātnei jaunus atklājumus arī visos dzīvības procesos.

Makša Planka garīgās spējas sniedzas pāri fizikas un dabas zinātņu robežai. Viņu aizvien saistījušas un arī tagad vēl arvien saista reliģijas un pasaules uzskatu lielās, svarīgās problēmas. Planks veica arī to, ko zinātnieki tik nelabprāt dara: viņš runāja uz nelietpratējiem. Viņa lielajai autoritātei visi ticēja, kad viņš atspēkoja modernajai zinātnei izteiktos pārmetumus.

A. M.

EZERA ZVEJNIEKI

Nevis tropu džungļi, bet Liepājas ezera dienvidu gals. Ar doņiem apaugušā ezera krasta daudzie līcīši izveidoti nelielās ostās — zvejnieku pietātnēs. Seit sākas un beidzas zvejnieku ikdienas gaitas.

Zvejnieku mājas pie Liepājas ezera Reīņu meža malā. Uz vabām izžautie tīkli un daudzie doņu kūļi māju priekšā ir visai raksturīgi šim klusajam stūrītim.

Dīžo jūru no Liepājas ezera šķīr ap 2—3 kilometru šaura zemes josla, kas tikpat gaŗa kā pats ezers, un šis ir 17 kilometru gaŗš. Ūdeņi vienā pusē un ūdeņi otrā. Un kur ūdeņi, tur arī zvejnieki.

Savdabīga ir piejūras kāpu ainava ar šur tur izkaisītām tīklu būdām un zvejnieku nameļiem, ar mazajiem lauciņiem, izžautajiem tīkliem un laivām, kas vai nu viļņu šūpotas aizpeld jūrā, vai laiski gozējas dzeltenajās smiltīs. Tā ir jūras zvejnieku pasaule, rakstos vairākkārt daudzināta.

Par ezera zvejniekiem maz dzirdams, bet viņu „valstība” nav mazāk savdabīga, it īpaši Liepājas ezera dienvidu piekrastē. Zemais līdzenums ar purvainajām pļavām, doņiem apaugušie ezera krasti, kuŗos kā spoŗas bārkstis mirgo sīkās zvejnieku pietātnēs, pie zemes pieplakušie zveju pūniŗi,

kuŗu priekŗā uz mietiem izklāti zāvējas venteŗi un tīkli, tāpat daudzie doņu kūļi, kas pieslieti zvejnieku būdām balinās vējos un saulē — viss tas veido īpatnēju klusa miera apdvēstu ainavu, kas šķiet esam tālu no mūsdienu steigas un nemiera.

Jūras zvejnieki saķa, ka ezernieki neesot nekādi īsti zvejnieki un visa ezera zveja tāda laika nosiŗana vien esot. Nav jau ezera zvejniekiem tā vēriena un to lomju, kas jūrmalniekiem, taķu zveja paliek zveja, un par ezera zivīm Liepājā tāpat maksā naudu. Un ezerā ķertie zuŗi gaŗŗo lieliski.

Bez zvejoŗanas ezernieki jo cītīgi nodarbojas ar doņu vāķšanu, no kuŗiem tad ziedu, kad ar zveju neveicas, pin kājŗslauķus un zirgu silķŗus. Savs grasis tikpat atlec, un sīkajiem ezerā zvejniekiem tas ļoti noder.

Ls.

Ar zveju vien nevar nopelnīt dienŗiŗķo maizīti. Bez zvejoŗanas ezera zvejnieki nodarbojas arī ar doņu vāķšanu, no kuŗiem vaļas brīŗos pin kājŗslauķus un zirgu silķŗus.

Zvejas pūniŗi glabājas ezera zvejnieku vērtīgākā manta — tīkli un venteŗi.

KAS LABI KALPO MĀKSLAI, LABI KALPO TĒVZEMEI

Mākslas izstādes atklāšanas aina. No kreisās otrs — Latvijas apgabala ģenerālkomisārs valsts padomnieks Dr. Drekslers, Latvijas apgabala apsardzības komandants, izglītības ģenerāldirektors prof. M. Prīmanis, iekšlietu ģenerāldirektors O. Dankers, ģenerālkomisāra Dr. Drekslera kundze, ģenerālinpektors ģenerālmajors R. Bangerskis.

Ķekšlietu ģenerāldirektors O. Dankers, 1. maijā atklādams Rīgas pilsētas mākslas muzejā vispārējo mākslas izstādi, savas runas daļā par mākslinieku uzdevumiem starp citu minēja kādu vecu teicienu: „Kas labi kalpo mākslai, labi kalpo tēvzemei.” Šis teiciens ļoti zīmīgi raksturo mākslinieku darbības svarīgos uzdevumus un lielo mākslas nozīmi tautas dzīvē. Izstādes vispārējais līmenis liecina, ka mūsu mākslinieki labi apzinās šo atbildīgo misiju un godam cenšas veikt uzņemtās gaitas. Daudzie darbi, kas pārskatāmi izvietoti plašajās telpās, ar nedaudz izņēmumiem visi pēdējā gada darinājumi. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu klāstiem, šai izstādē atzīmējama lielāka sīzētu dažādība, jaunu personību pieaugums, kā arī daudzpusīgāka pieeja temai. Kompozīcijas, uztveres, kolorīta un apdares ziņā vērojama lielāka patstāvība un novēršanās no iedomātām un mākslīgi uztiptām „skolām”, kuŗu vietā atkal stājies mākslinieku neizsmeļamā spēka un impulsa avots — daba. Nedaudzie uzticīgie savu „skolu” sekotāji izvērtušies seklos manieristos. Viņu krāsas joprojām palikušas netīras, dubļainas, bet zīmējums sastindzis, nedzīvi kokains.

Sos manieristus enerģiski nomaina jauni spēki, kas savus mākslas uzskatus kaldinājuši nevis atdarinādami lielpilsētu sasmakušo mansardu iemītnieku gleznu reprodukcijas, bet klausīdamies un izprazdami plašo dzimtenes mežu putnu dziesmas, briestošo rudzu un zeltojošo kviešu druvu šalkas, kā

arī vērodami mūsu veselīgo dažādo novadu tautu meitu un tautu dēlu vingrās gaitas ar grābekli rokās vai sētuvī pāri plecam. Šiem veselīgās, brīvās un vienīgās mākslas pārstāvjiem pieder šodiena un rītdiena uz laiku laikiem.

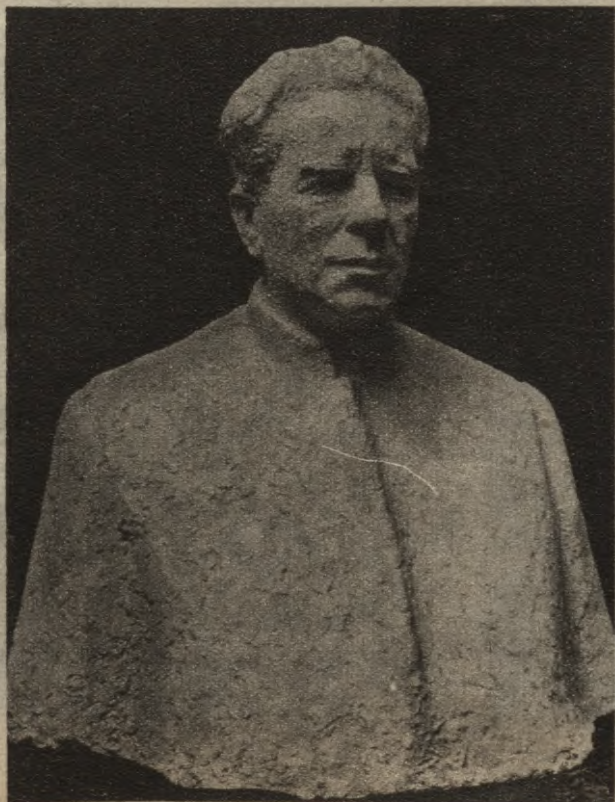
Tikai neiestigt pašpeticībā un apmierinātībā, kas jau pavīd šai izstādē! Kādēļ uz 186 māksliniekiem tik maz lielāka vēriena darbu? Kāpēc neredzam kompozīcijas, kas kā glezniecībā un grafikā, tā arī tēlniecībā tēlotu mūsu tautas uzņēmību, sparū, darba mīlestību un cildinātu mūsu ainavas ēpisko plašumu. Zemgale, Latgale, Daugava, Gauja; Inesis, Kaņieris — krāšņi netikai ainavas dēļ, bet ap tiem un visur citur jau senatnē risinājušies vēsturiski notikumi un arī tagad risinās rosīga dzīve, kas gaidīt gaida, lai to tvertu uz audekla. Pa visu izstādi tikai viens novads raksturots gleznieciski (A. Annuss — Kursā) — tas drusku par maz!

Pievēršoties izstādīto darbu attēlu turpināšanai, sniedzam mūsu mākslinieku vecākās un jaunākās paaudzes darbus: T. Zaļkalns, mūsu tēlniecības senioru pārstāvis, izstādījis krūšu tēlu ģipsi, kuŗa sintētiski vienkāršotajās formās saskatām dzīvi un labi raksturotu monsīporu Jasenu. Pagājušā numurā ievietojām apdāvinātā tēlniecības juniora J. Zariņa darba attēlu — Sievas

Pa labi — Trīs tautu meitas. Apakšā: pa kreisi — T. Zaļkalns — Monsīnors Jasens. Pa labi — J. Apinis — Vecais parks.

portrets. Zariņš izstādījis pavisam trīs darbus, kas jauno tēlnieku (akadēmiju beidzis 1942. g.) labi raksturo. Jēkabs Apinis, piešķaitāms gleznotāju vidējās audzes saimei. Mākslinieks savā dabas uztverē kļuvis sirsnīgāks, nosvērtāks. Viņa Vecā parka koku stumbri, lapotne, krastmale — labi izjusti. Pēteris Ozoliņš (akadēmiju beidzis 1942. g.), viens no spējīgākiem jaunās paaudzes dekoratīvās glezniecības pārstāvjiem, izstādījis lielu darbu — Trīs tautu meitas, kas interesants kolorītā, uztvērumā un ritmā. Turpinājums nākošajā numurā.

Andis Bajārs.

Mūsu zemes izdaiļošanas un mežu atjaunošanas darbos priekškaņa laikā liela nozīme bija ik gadus rīkotajam meža dienam. Sabiedrisko talku veidā, piedaloties skolu jaunatnei, iestāžu darbiniekiem, fabriku strādniekiem un pagastu sabiedrībai, kociņu dēstīšanu rīkoja pat līdz 6000 atsevišķās vietās. Meža dienu dalībnieku skaits pēdējos gados visā Latvijā sniedzās līdz ceturtdaļmiljonam, kas iedestīja katru gadu caurmērā ap 1,5 milj. kociņu. Šī sabiedriskā pasākuma rezultātā apmežotas ievērojamas izcirtumu un atmatu platības, ceļus un šosejas simtiem kilometru garumā iejož liepu, bērzu, ozolu u. c. koku alejas, izdaiļota sabiedrisko celtnu un piemiņas vietu apkārtnē, ierīkotas daudzas piemiņas birzis un likti pamati atpūtas parkiem.

Sogad totālā kara apstākļos plašāki meža dienu sarīkojumi nenotiek, tomēr sabiedrība, īpaši skolu jaunatne, aicināta veltīt brīvos brīžus agrāko stādījumu apkopšanai, kā arī palīdzēt mežniecībām apmežot izcirtumus, jo tur darba roku trūkst. Šai darbā aktīvi piedalīties solījušās

Rīgas jaunatni viņas pirmajā sabiedriskā darbā apciemoja Latvju jaunatnes organizācijas štāba šefs kapt. Mateass ar preses nozares vadītāju Seglenieku un darba gaitā deva savus norādījumus.

Latvju jaunatnes organizācijas vienības visos apriņķos. Kā pirmā šais dienās darbā izgāja Rīgas pilsētas jaunatne, apstādot ar prieditēm 0,7 ha lielu izcirtumu Mangaļu mežniecībā. Bija prieks redzēt, ar kādu dedzību pilsētas jaunekļi, vairums 10—14 g. veci, vingrā solī ar lāpstām pār plecu devās uz darba vietu. Ap 150 jauniešu grupu pavadīja Pleskodāles jaunatnes orķestris, kas mūzicēja arī darba laikā, mazinot vējaini lietainās dienas nemilligumu. Pārtraukuma laikā pie ugunsкура jaunieši skandēja dzejoļus un dziedāja. Darbs ritēja raiti, un, kad 7000 kociņu bija iestādīti, neviens vēl nejutās noguris. J. M.

No sīpola lokiem ilgāku laiku iegūsim vitamīniem bagātus zaļumus.

ĢIMENES DĀRZINŠ

uz palodzes

Sīpoliem nogriezīsim augšējo daļu un sastādīsim podos vai kastītēs, vairākus cieši citu pie cita, tad tie īsā laikā spēcīgi saaus un, pakāpeniski tos nogriežot, ilgāku laiku iegūsim zaļumus maizītēm, virām, kartupeļu un biežpiena pārkaisīšanai. Sīpolu lokus var izdzīt arī bez zemēm, novietojot tos kādā lēzenā stikla burciņā ar ūdeni, bet tā, lai ūdenī atrastos tikai paša apakšējā sīpola daļa.

Jaunās cigoriņu lapiņas dos jums patīkamus salātus.

Pavasārī mūsu organisms prasa vairāk zaļumu: vitamīnu, minerālsāļu un garšvielu. Bet šopavasara zaļumu iegādāšanās tirgū ir stipri ierobežota — tie nepieciešami ievainotajiem un slimniekiem, ne katram ir arī savs ģimenes dārzinš, tāpēc jāizlīdzas ar palodzēm un balkoniem. Tātad ierīkosim savu ģimenes dārzīņu uz palodzes, un mūsu ēdienu karte kļūs vispusīgāka, garšīgāka un veselīgāka!

Nesim puķu podus vai lēzenas kastes un piepildīsim ar zemēm vai pat mitrām smiltīm! Dažos iespraudīsim sīpolus, pētersīļus, cigoriņu vai seleriju saknes, citos atkal iesēsīm galviņu salātus, kreses salātus u. t. t!

Pētersīļu un seleriju saknes saspraužam podos vai kastēs, 8—10 cm atstatu citu no citas. Jāraugās, lai zeme būtu arvien pietiekami mitra, tad tās ātri augs un zaļos, dodot garšīgu un veselīgu pārkaisāmo ēdienam.

Cigoriņu salātus dabūjam, ja saknes iestādām viņu garumam piemērotās kastēs, 5—8 cm atstatumā citu no citas. No zemes līdz kastes malai jāatstāj ap 15 cm tukša telpa lakstu dzīšanai. Kasti pārklāj ar papīriem (vai arī piebeļ līdz malām ar smilšu un zāģu skaidu maisījumu) un novieto virtuvē, siltā vietā (18—20° C). Pēc pāris nedēļām cigoriņi sāks dzīt

bāli dzeltenas lapas, kas izlietojamas kā salāti (ar eļļu vai etiķi, cukuru, sāli). Mazliet rūgtenā garša ir visai patīkama.

Kreses salāti — ļoti noderīgi agrai dzīšanai istabās. Sēklas iesēj lēzenās kastēs, un 18—20° C temperatūrā tās jau 1½ nedēļās dos 5—6 cm garas lapiņas, kas nogriežamas līdz saknei. Pāraugušās lapiņas paliek cietas un nav vairs tik garšīgas. Tās lieto kā salātus, kā piedevu mērcēm, uzkaisījumu maizītēm un kartupeļiem. Var rīkoties vēl vienkāršāk: kreses salātu sēkliņas uzsēj uz saslapinātas vilnas drānas vai piemirkušā dēļa. Sēkliņas pielīps, pēc 2—3 dienām uzdzīgs un 1½ nedēļās jau dos 5—6 cm garas lapiņas. Sējums ik dienas 2 reizes jāapmīglo.

Balkonā ģimenes dārzīņu var stipri paplašināt ar galviņu salātiem, redīsiem u. c. ātraudžu kultūrām.

P. R.

Seleriju var izlietot arī kā garšīgu pārkaisāmo ēdienam.

RADIOFONA PROGRAMMA

SVĒTDIEN, 9. MAIJĀ.

5.00 Vācu kar. 6.30 Hamburgas ostas konc. 6.45 Ziņas latv. v. 7.00 Ziņas v. v. Pēc tam: Dienas programma. 7.10 Hamburgas ostas konc. 8.00 Mūzika svētdienā. 8.45 Vingr. bērniem. 9.00 Vācu meistari mūzikā un literatūrā. 10.00 Ziņas v. v. 10.10 Dievkalpojums. 11.10 Mazs orķestra koncerts. 11.30 Nedēļas politiskā raidāmā. 11.45 Vācu māksla, vācu gars. 12.15 Ziņas latv. v. 12.30 Ziņas v. v. Pēc tam: Vācu tautas koncerts. 14.00 Ziņas v. v. 14.15 Ziņas (Landesdienst Ostland). 14.30 Kuplais ozols, A. Atvara raidāmluga bērniem. 15.00 Ģimene latviešu mūzikā un literatūrā. 16.00 Pastis kaņavīriem. 16.45 Ziņas latv. v. 17.00 Ziņas v. v. 17.15 Pastis kaņavīriem (turp.). 18.00 Berlīnes filharmoniku koncerts. 19.00 Ziņas no kaņavīriem. 19.15 Nedēļas atbalss. 19.30 Latv. brīvpr. kar. pusstunda. 20.00 Ziņas v. v. 20.15—22.00 Galvenais Rīgas raidītājs atskaņo dziesmas un mūziku latviešu brīvprātīgo leģionam. 21.00 Ziņas latv. v. 22.00 Ziņas v. v. Pēc tam: Nākošās dienas programma un sporta ziņas. 22.20 Deju mūzika. 24.00 Ziņas v. v. 0.15 Nobeigums.

PIRMIDIEN, 10. MAIJĀ.

8.00 Latviešu tautas dziesmas un dejas. 8.30 Mūzika. 11.30 Darbam un mājai. 14.30 Solistu koncerts, V. Pētersone (dziesmas) un K. Munters (čells). 15.30 Mūzika. 16.00 Kāds kaņavīru pūtēju orķ. 17.15 Mūzika un literatūra. M. Volfa (Wolf) dziesmas, J. Hunchens (vijole), A. Šturms (flauta) un V. Šturma (dekl.). 19.00 Priekšlasījumu cikls: Mūsu kaņaspēks. 19.15 Ziņas no kaņavīriem. 19.30 Mūzika. 19.45 Politisks priekšlasījums. 20.15—21.00 Rīga: Kas katram tik (no Berlīnes). 20.15—21.00 Madona, Kuldīga un Liepāja: Albrechts Dürers. V. Lirkes (Lierke) raidāmluga. 21.15

Kas katram tik (no Berlīnes). 22.15 Sporta ziņas fronteī v. v. 22.20 Nākošās dienas programma un sporta ziņas. 22.30 Kamermūzika. V. A. Mocarta (Mozart) Trio Nr. 4. 23.15 Deju mūzika.

OTRDIEN, 11. MAIJĀ.

11.30 Suns un kaķis, H. Krūmiņas raidāmluga bērniem. 14.30 Vācu mūzika un literatūra. 15.30 Mūzika. 16.00 L. Herlinga (dziesmas) un kāda aviāc. pulka deju kap. V. Hemmelmana vadībā. 17.15 Kāda aviācijas pulka deju kap. ACS mandoliņu orķ. un humors latviešu valodā. 18.30 Jautra kaņavīru stunda. 19.15 Ziņas no kaņavīriem. 19.30 Mūzika. 19.45 Politiskais apskats. 20.15 Mūsu 31. otrdienas koncerts (no Lielās Gildes). A. Bruknera (Bruckner) vakars. Solisti: M. Vintere, H. Lūse, A. Vanags un J. Niedra. Radiofona koris un orķ. 21.30 Mūsu 31. otrdienas konc. (turp.). 22.20—24.00 Deju mūzika un laika kav. 0.15 Latv. brīvpr. kar. pusstunda. 0.45 Nobeigums.

TREŠDIEN, 12. MAIJĀ.

11.30 Darbam un mājai. 14.30 Jautras melodijas un anekdoti. 15.30 Mūzika. 16.00 Jautras skaņas, I. Muntēre (dziesmas) un mazais orķ. F. Didericha vadībā. 17.15 Latvijas komandanta pūtēju orķ. Fr. Tileganta vadībā. 18.30 Latv. brīvpr. kar. pusstunda. 19.00 Priekšlasījumu cikls: Mūsu kaņavīru flote. 19.15 Ziņas no kaņavīriem. 19.30 Mūzika. 19.45 Politisks priekšlasījums. 20.15 Raibā vija. 21.15 Operas tēlu satikšanās. 22.20 Kamermūzika. 23.15 Deju mūzika.

CETURTDIEN, 13. MAIJĀ.

11.30 Darba pārtraukuma koncerts. 14.30 Latviešu mūzika un literatūra. 15.30 Mūzika. 16.00 Jautram laika kavēklis. 17.15

9. V — 15. V GALVENAIS RAIDĪT. RĪGA, RAIDĪTĀJI MADONA, KULDĪGA, LIEPĀJA

Skaista mūzika. 18.30 Jautra kaņavīru stunda. 19.15 Ziņas no kaņavīriem. 19.35 Mūzika. 19.45 Politiskais apskats. 20.15—21.00 Rīga: deju mūzika. 20.15—21.00 Madona, Kuldīga un Liepāja: Zaļa līgava, Aspazijas drāma. 21.15 Dārgumi. 22.20—24.00 Deju mūzika.

PIEKTDIEN, 14. MAIJĀ.

8.00 Valsts programma. 8.30 Mūzika. 11.30 Darbam un mājai. 14.30 Staburaga bērni, Valda jaunatnes stāsts. 15.30 Mūzika. 16.00 Koncerts. 17.15 Latviešu mūzika un literatūra. 18.30 Solistu koncerts. 19.00 Priekšlasījumu cikls: Mūsu aviācija. 19.15 Ziņas no kaņavīriem. 19.35 Mūzika. 19.45 Raksti no laikrakstiem. 20.15—22.00 Ko kaņavīri labprāt klausās. 22.20 Solistu koncerts. 23.15 Mūzika. 0.15 Latv. brīvpr. kar. pusstunda. 0.45 Nobeig.

SESTDIEN, 15. MAIJĀ.

11.30 Darbam un mājai. 14.30 Purvā, J. Bērziņa raidāmluga pēc A. Saulieša stāsta. 15.30 Mūzika. 16.00 Mūzika I. 17.15 Mūzika II. 18.30 Jautra kaņavīru stunda. 19.15 Ziņas no kaņavīriem. 19.30 Mūzika. 19.45 Politiskais apskats. 20.15 Mēs mūzicējam! 21.15 Mēs mūzicējam (turp.). 22.20—24.00 Mūzika laika kav.

KATRU DARBDIENU.

5.00 Vācu kaņavīriem. 6.15 Vāgrošana. 6.30 Mūzika. 6.45 Ziņas latv. v. 7.00 Ziņas v. v. un konc. 8.00 Mūzika. 9.00 Ziņas v. v. 9.10 Landesdienst Ostland. 9.25—11.30 Pārtraukums. 12.15 Ziņas latv. v. 12.30 Ziņas v. v. 12.45 Mūzika. 14.00 Ziņas v. v. 14.15 Landesdienst Ostland. 15.00 Virsp. zip. lēns atkārtojums un isas ziņas. 16.45 Ziņas latv. v. 17.00 Ziņas v. v. 18.00 Aktuālītātes. 20.00 Ziņas v. v. 21.00 Ziņas latv. v. 22.00 Ziņas v. v. 23.00 Landesdienst Ostland. 24.00 Ziņas v. v. 0.15 Nobeigums.

Grāudra lieta

Neciešams cilvēks.

„Lielmaka kungs taču ir ļoti patīkams cilvēks.”

„Un tomēr mans vīrs nevar viņu ciest!”

„Glūži tāpat kā mans.”

„Interesanti, cik tad jūs esat viņam parādā?”

Spaldos.

„Ak, kaut es zinātu, par kādu Lieldienu dāvanu mana līgava visvairāk priecātos!”

„Pajautā viņai!”

„Nē, nē! Tik daudz es nevaru izdot.”

Sieva kā zelts.

„Kopš tu esi precējies, tev vienmēr visas pogas piešūtas, traipi iztīrīti, bikses izgludinātas, — vai tāda sieva nav zelta vērtā?”

„Jā, pogas iešūt, traipus iztīrīt un bikses izgludināt sieva man iemācīja jau pirmajā nedēļā!”

Zīpkārigais.

Atnācis Anlīnes līgavainis, bet viņas mazais brālītis apkārt vien lēkā. Beidzot līgavainis saka:

„Andžip, tagad tik jauks laiks, izej paspēlēties sētā.”

„Nē,” atbild Andžips, „mamma teica, ka jūs Anlīni vazājot aizdeguna, un es to gribu redzēt!”

Tēva pēdās.

Students Stiebrīšs, kas tikko kļuvis 20 gadu vecs, atzīstas tēvam:

„Tēt, tu nedrīksti dusmoties, bet — es mīlu dziedātāju Vālodzīti!”

„Kas man tur ko dusmoties! Kad man bija 20 gadu, es arī viņu mīlēju.”

*

„Nekautrējieties, zvaniem stiprāk! Zvaniem, cik jums patīk!”

„Vai tad saimnieki kurli palikuši?”

„Nē, bet viņi vakar aizbrauca uz laukiem.”

*

„Jā — es vakar pusdienoju kādā ēdienveikalā, kur ir brīnišķīga apkalpe, un arī par kapotēm nepem drošības naudu kā pie mums studentu virtuvē.”

„Tiesām! Parādī!”

PĀRTRUMPOTS!

(„Lust. Blätt.”)

Padomju savienība pretojas starptautiskā Sarkanā Krusta komisijas sūtīšanai uz Katinu 12.000 poļu virsnieku noslepkavošanas noskaidrošanai.

S t a l i n s: „Kas, ko, starptautiska komisija?! Nu, lai tik panāk šurp, nolaidīšu to arī no kātiem!”

Lietpratējs.

Marokā amerikāņiem atkal iznācis nikns kautiņš ar arābiem. Daudzi turienieši nošauti. Amerikāņu kaļavīrs uzrunā savu biedru:

„Mister Blef, jūs varen labi šaujāt, — vai miera laikos daudz trenējāties?”

„O jē, es biju labākās Čikagas gangsteru bandas pirmais šāvējs!”

Godīgs gangsteris.

Džims Džimlajs saķerts un par vairākām slepkavībām un bērnu nolaupīšanām notiesāts uz nāvi. Zingzinga cietumā pie viņa ierodas aizstāvis.

„Bēdīgi, Džim,” viņš saka. „Atliek vienīgi iesniegt apzēlošanas lūgumu prezidentam, bet cerību tikpat kā nav.”

„Nepaudi, raksti lūgumu!” norūc Džims.

Pēc dažām nedēļām advokāts atkal klāt. Lec vai gaisā no prieka:

„Apzēlots, apzēlots!”

„Interesanti gan,” brīnās apzēlotais. „Ko tad tu Rūzvelta onkulim sarakstīji, laikam iztēloji mani par tiro eņģelīti.”

„Nē, man radās labs knifs. Es uzsvēru, ka tu ar savām spējām varēji laupīt bankas un sagraut visu Amerikas kara saimniecību, bet tu tikai nošāvi dažus nieka cilvēkus un aizvedi dažus bērnus, par kuriem nevar zināt, vai kādreiz neiznāk spēcīgi pretkandidāti prezidenta vēlēšanās. Un tas viņam patika. Tu esi apzēlots ar noteikumu, ka tev jāizmācās par lidotāju un jādodas uz Angliju, lai bombardētu Vāciju.”

„Idiots!” iekliedzās Džims Džimlajs. „Un to tu sauc par apzēlošanu? Tūlī raksti, ka es atsakos. Es gribu mirt kā godīgs gangsteris uz elektriskā krēsla!”

kk.

Amerikāniski.

„Kur steidzies, Bil?”

„Uz banku pēc naudas.”

„Vai tev tur ir konts?”

„Nē, bet man ir mašīnpistole.”

Jābrīnās gan.

„Es šodien nopirku brīnišķīgu pannīpu par 2 markām.”

„Kādēļ tu nenopirki vairākas?”

„Kam tad man vairākas?”

„Bet pēc tām taču jāstāv rindā?”

„Bet it nemaz.”

„Nu, kādēļ tad tu vispār pirki?”

Fareļi jau būs.

„Sakiet, kurā no savām slavenajām kaujām krita zviedru karalis Kārlis XII?”

„Laikam pēdējā.”

Isti amerikāniski.

„Ak, kas tās bija par viesībām pie bankieša Knobelvursta! Uz vakariņu galda viss mirdzēja zeltā, pat redīsa lapiņas bija zeltītas!”

„Bet tev vajadzēja redzēt direktora Makaroviča rautu: katrā austērē bija pa istai pārlei!”

„Parādī!”

„Naīvais! Katram viesim viens slepenpolicists sēdēja blakus pie galda, otrs stāvēja aiz muguras, bet trešais pie izejas nemanot apčamdīja kabatas.”

kk.

Dīvalnais viesis.

„Vai jūs pasniedzāt viesnīcas lēsi 12. numura viesim?”

„Pasniedzu, pārvaldnieka kungs.”

„Un viņš vēl dzied.”

MARŠALS STAĻINS SAGATAVOJAS SAVAI VASARAS „OFENSĪVAI”

JEB VELTĪGAS PŪLES.

ILLŪSTRĒTS NEDEĻAS ŽURNĀLS „LAIKMETS”. Izdevējs ARTURS FREIMANIS. Atb. redaktors EDUARDS TŪBELIS. Žurnāla „Laikmets” redakcija un apgāds atrodas Rīgā, Rich. Wagner'a (Dzirnavu) ielā 57. Tālruni: izdevējs 34692, atbildīgais redaktors 34654, redaktors 22588, redakcija 34696, apgāds 22614. Numurs maksā 30 Rpf. Nākošais numurs iznāks 14. maijā.